

GAZDASÁGI LAPOK

6. szám

Megjelenik minden vasárnap

1908. Február 9.

EREDETI HAUPTNER-féle

ló- és marha-nyirógépek

76 K-tól kezdve.

FŐRAKTÁR:

GEITNER és RAUSCH

cégnél Budapest, VI., Andrásy-ut 8.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Hanna vetőárpa,

hegyvidéki, nagyon szép minőség, Léva és Ózd állomásokról eladó. Készlet 800 mm. — Venni szándékozók mintákért forduljanak

Grünwald Sándor, Pest, Arpád-utca 9.

Teljesen új a zsirmeghatározás terén a törvényileg védett

SAL-eljárás

(savmentes eljárás)

tej, tejfél és vaj zsirtartalmának meghatározásához új Butyrometerrel.

A legutóbbi kitüntetés:

Drezda városának tiszteletdíja a II. tejegészségügyi kiállításon Drezdában.

Dr. N. GERBER'S Co. m. b. H., LEIPZIG.

Savány és tejes tej részére.

Tavaszi trágyázáshoz a
Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegelősebb foszforsavas munkákkal és árajánlat

den növénynek legjobb és trágyája. — Kívánatra szak-tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárval és és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

Arany érem Szeged 1899
Arany érem Budapest 1899
Arany érem Pozsony 1902
hidraulikus sajtoért.

Hydraulikus sajtók

szőlő és gyümölcsmust sajtólásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Már igen tetemes számban üzembe helyeztetett.

Gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és TÁRSA, BÉCS, II/1.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes arjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kéretnek.

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID
cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabíráásra a trainingben.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid

csak ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. VI., Andrásy-ut 28.

Tavaszi trágyázásra legalkalmasabb

a **CSÉRY-féle szemét-trágya**, mely a legelősebb **phosphort, kálit és nitrogént** tartalmazó **természetes trágya**. Az **istállótrágyát** tartalmában és hatásban **jóban felülmulja**. Rövid idő alatt **rengeteg népszerűsége**re tett szert. Ismertetések, analizisek és árajánlatok kaphatók a köz-

ponti eladási telepen: **BAYERTHAL és LEVY** cégnél, Budapest, V., Bálvány-utca 26. sz.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Kezelőtiszt állást

keres 32 éves, magyar-óvári akadémián végzett, 10 évi gyakorlattal bíró segédtiszt, ki jelenleg egy nagyobb alföldi uradalomban hatodik éve szolgál felmondatlan állásban, mint segédtiszt. Állást nőülhetési szándékából változtat. Megkeresések e lap kiadóhivatalában „Kezelőtiszt 554. sz.” alatt.

Ispánnak

ajánlkozik 48 éves, nős, kis családú, földmives iskolát végzett, teljesen megbízható erélyes egyén, kitűnő szolgálati bizonyítványokkal, irodai teendőket járta. Címe a kiadóhivatalban 561. szám alatt.

Ispáni,

kulcsári vagy önálló segédtiszt állást keres mielőbbi belépéssel gazdasági tanintézetet végzett, tizenhat évi gyakorlattal bíró gazdasz. Jelenleg odahaza két év óta mint posta-szállító van alkalmazva. Czim a kiadóhivatalban 562. szám alatt.

Uradalmi főtisztnek

ajánlkozik egy minden irányban kitűnően képzett és a legjobb ajánlatokkal rendelkező egyén. Ajánlatok „B. 591.” alatt.

Munkástelügyelő

a diószegi cukorgyár gazdaságában 5 évig szolgálatban volt, kiváló szakismerettel, kitűnő bizonyítványokkal, nagyobb gazdaságban megfelelő állást keres. Czim: Öregbél Csizmarik Ferencz, Kossuth, u. p. Pozsony-Diószeg.

Önálló állást

keres 13 évi gyakorlattal, elméletileg eléggé képzett nős, kis családú gazdasz. Czim: Gazdatiszt, Arad, Varjass-utca 9. sz.

Földmivesiskolát

végzett, jóírású 27 éves nőtlen, keresztény, intelligens gazdasz 7 évi praxissal, ispani vagy segédtiszt állást keres bármikori belépésre. Ajánlatokat kér „Szerény igényű 1173.” jelige alatt a kiadóhivatalba.

Imézői állást

keres azonnali, esetleg januári belépésre elméletileg képzett, 33 éves, keresztény, nős, szerény igényű gazdasz. A magyar, német, tót nyelveket tökéletesen bírja; 17 évi gyakorlatát Pozsony-Diószegben, telföldön és alföldön szerezte. Járta a keményítőgyár-, malom- és szeszgyár-vezetésben. Szíves megkereséseket kér Lázárovics Károly, Solt, Pestmegye.

Parancsolói,

gazdaságfolygelyelői, vagy hasonló állást keres egy 32 éves férfi, kiszolgált lovaskatona, nős, kis családdal, egy gazdasági téli iskola abszolvense, hosszabb praxissal. Járta a mezőgazdaság minden ágában; komlótermelő (gyakran kitüntette), répatermelő, járta az állattenyésztés és gépek kezelésében. Kitűnő bizonyítványok és ajánlatok állnak rendelkezésére. Állást óhajt Magyarországon vagy egyéb külföldön. Állását bármikor elfogalhatja. Német vagy szláv ajánlatok: I. Kostir, Bukovna. Posta: Klein-Cejttz, Böhmen.

Betöltendő állások.

Jó házból

származó fiatal ember mint **volontair** foglalkozást nyerhet egy kitűnően vezetett keresztény birtokosnál. Aiánlközök „Sz. 592.” jegy alatt.

Egy körülbelül 30 éves,

nős, izr. vallású ispán, ki nagyobb gazdaságban működött a telvidéken, kerestetik. Ajánlatok bizonyítványokkal mellékelve, Kationa István, Barsbaracska czimzendeők.

Gazdaságba kerestetnek:

gazdatiszt, segédtiszt, magtáros, raktárnok, gazdák, gé, ész, gépész-kovács, bogárn, ellenőr. Feltevételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Naputoza 13.

Gazdasági irnoki

állás üresedésben van egy 2500 holdas birtokban Tolnavármegyében. Megkivántatik, hogy az illető a gazdasági intézetet jó sikerrel végezte. A német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja. Javadalmazása: teljes ellátás és 600 kor. évi fizetés. Pályázatok küldendők Zöld János kasznár urnak Szeged, Tolna vármegye.

Béresgazda

kerestetik azonnali belépésre, ki a tót nyelvet bírja. Ajánlatok „Szeszgyár 616” czimen a kiadóhivatalba.

Gőzekegépész

és 2 fűtőt keresünk állandó évi alkalmazásra. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal a „Sárii Uradalomhoz” Nagy-Sári, Bars m. küldendők.

A mélt. báró Springer-féle

adonypusztaszabolcsi uradalmához egy nős, kiscsaládu, esetleg nőtlen, a gazdasági kettős könyvitelben jártas, a magyar és német nyelvet egy szóban mint írásban bíró, mindkét nyelven perfect levelező, méregképes könyvelő azonnali, de legkésőbb február 15-iki belépésre kerestetik. Pályázni óhajtók adják be kérvényeiket bizonyítványmásolatokkal (melyek vissza nem küldetnek) a báró Springer-féle uradalmi tisztartóssághoz, Adonypusztaszabolcsra (Fejérmegye).

Ispán,

segédtiszt, s gépész-kovács kerestetik báró Manasz-Barco György ur ómélt. murányi uradalmához tartozó Czukorgazdaságba. Pályázhatnak valláskülönség nélkül oly egyének akik a gazdaság minden ágazatában megfelelő szakismerettel bírnak. Megkivántatik szorgalom, pontosság s erélyesség. Fizetés meg egyezés szerint, belépés április 1-én. Segédtisztől megkivántatik jó írás s román nyelv; gépész-kovácsától kivántatik segédtartás, cséplés idény alatt 2 garnitura cséplőgéppel csépleni, annak befejeztével a kovács teendőket végezni. Kérvények, bizonyítványmásolatok fizetés meghatározásával és nyelvismeret kitüntetésével uradalmi tisztartóságának, Temes-Murány.

Gazdasági

irnok több évi gyakorlattal, ki már czukorrépatermelő gazdaságokban alkalmazva volt, f. évi márczius 1-ére felvétetik, kezdő havi fizetés 40 korona és ellátás ágánemű és mosásán kívül. A kérvények bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, a Perdőz-kétnyári bér-gazdasághoz Somogy-Berzencsére küldendők.

Szőlőoltványok:

hiányok pótlására

2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve, ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 frt.

Íásoltványok:

Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghibával, eredési biztosítással ezre 45 frt.

Mind Riparia Portalisra oltva a következő fajokban:

Fehér borfajok:

Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárfehér, Mézesfehér, Ezerjő, Erdi, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánáti Rizling.

Vörös borfajok:

Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon.

Csemegefajok:

Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb.

Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt

„ II. „ 5 „

Gyökeres „ I. „ 16 „

„ II. „ 10 „

„ 2 éves gyökerű 18 „

Hazai nemes vesszők sima 10 K, gyökeres 30 K a fenti fajokból.

Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Tavasz szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni.

Hegyi bor:

Fehér hectoja ———— 50.— K

„ pecsényebor ———— 56.— „

Siller ———— 50.— „

Vörös ———— 60.— „

50 literen felül.

Székely I. József

Gyöngyös, Szent-Urbán-Templom.

ajánlatok egész Ausztria és Magyarország, melyek bárkinék díjtalanul megküldetnek. **Keltetőgépek** tyuk-, liba-, fogoly-, fészán- és kacsatorjásokhoz.

Keltetőgépek részletfizetésre Keltetőgépek szabadalmával Ausztriába és Magyarországra. — Egyedüli készítője G. Mücke, Reisenberg bei Wien, III. sz. Ezen szakmában az egyedül gyár.

Diszkertkedvelők

kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfenő-faiskolától. Tulajdonosa Copony Ede Körmenten. 120 fajta tülevelek, lombok, sorfák, diszcserezék és rózsafák kaphatók.

Szepességi

kárpáti fenyőborovicska,

valódi, legfinomabb, régi, gyógyerejű, különlegesség, egyike a legegészségesebb italoknak, kitűnő szer gyomoraj ellen, hatatos étvágyerjesztő és gyomor-erősítő, a vesék működésére szerfelett kedvező hatású, postakorsója bérmentve, utánvét mellett 9 kor. 50 fillér.

Ganovszky Gusztáv

fenyőborovicska, gőzfőzde-társaság Szepesszombat (Szepes m)

Préselt buzaszalmát és zabszalmát szállít

elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska).

Fajtojások! Reitter Oszkár

főkapitánynál kaptatók I. rendű fajtisza, Angiából hozott törzsek utáni **Fehér Orpington** } tojások darabja **Sárga Orpington** } **70 fillér.** **Pekingi kacsá**

Rázásmentes biztos csomagolás faldákban ingyen. Angol emdeni ludak, fehér és sárga orpingtonok, pekingi kacsák készletben.

ALLAMI NAGY ARANYÉRMEK! Győzelmi díjak számos hazai és külföldi legelső és legnagyobb kitüntetés Tojások tavaszi szállítására most már előjegyezhető!

Somogy megyei

tőgazdaságaimból tenyésztésre kiválóan alkalmas 1-2-3 nyaras gyorsnövésű csehpontyot és mindennemű tenyészhalat ajánlok. Dr. Hirsch Alfréd Budapest, V., Alkotmány-utca 10.

Hirdetőkácscsemete

60-70 cm magas, ezrenkint 3 frt, 70-80 ccenti magas 3 50 frt, 2 éves akácscsemete 150 ccenti magas, ezrenkint 6 frt, 2 éves, 1 méter magas, ezrenkint 5 frt. **Gleditschia** élősvény, 2 éves, 1.0 om. magas, ezrenkint 6 frt, 2 éves, 1 m. magas, ezrenkint 5 frt, legjobb minőségben, díjmentes csomagolás és a tiszta loki vasutara feladás mellett, alólírotnál kisebb és nagyobb mennyiségben, ősz és tavaszi szállításra kapható. Százeezen felüli megrendelésnél 5% kedvezmény. Dobos Imre főszolgabíró Tiszalökön, Szabolcsm.

Zab-vetőmag.

Duppau, egészséges, fehér, sulyos, koránérő, kevés igényű, 150 mm. esadó. Vevő zsákjába, Zala-Egerszeg vagy Zala-Lövői vasutállomásra szállítva, 21 korona árban. Tíz mm.-nál kevesebb nem szállítatik. Megrendelhető február végéig. **Zél-pusztá, Alsó-Bagod, Zalamegye, Kócsa János** bérllónél.

Pannonia szálloda

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Yorkshirei tenyészállatok

eredeti fajtisza tenyészteből, Angliából importált legnagyob fohér faj, 8-10 hetes malacok á 25-30 kor., idősebb malacok és tenyészállatok élősuly-kilogrammonként 250 korona. Megrendelések **Frey Károly** hercegi uradalmi intézőhöz, **Pusztavacs, Pestmegye.**

Gyümölcsoltványok,

gazdasági és diszta árjegyzék szerint. Akácfa-csemete ezre 4-6-10-15 korona, gleditschia csemete ezre 8-10 korona. Borkor rózsák 2-3 éves vadrózára nemesített erős példányok 10 drb 4.- korona, 25 drb 8.- korona. Árjegyzék ingyen.

Eötvös Lajos és Társai kereskedelmi kertészete **Tarcal (Zemplén m.)**

Az ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

FODOR és TÁRSAI mef. bizásokat elfogadnak

járműs ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb

tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetíti.

Czim: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Szent-ogyház-utca 2. Telefon: 311.

Könyvelés.

Az egyszerű és kettős gazdasági könyvitelben perfect, független, idősebb, gazdasági ismeretekkel bíró könyvelő elvállalja gazdaságok és uradalmak könyvelésének berendezését, vezetését és mérlegszerű lezárását, mindenütt az adott viszonyokhoz és kívánalmakhoz legcélszerűbben alkalmazva. Bizalmi kiküldetéseket, rovincsolást, leltározást és a meglevő könyvek felülvizsgálását is hajlandó teljesíteni. Honorárium mérsékelt. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalához kéretnek „Könyvelés 1087” jelige alatt.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV: Hozzuk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 „
Negyed évre	4 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Muzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden után nyomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	87
Tárca. Közgazdasági tevékenység. — Ágh Endre	83
Az erdélyi gazdasági egyesület egy éve. — Tokaji László	88
A burgonya gyűrűbetegsége. — Ordódy Lajos	90
Különböző takarmányrépák természetmennyel és összetételük. — Biró Gusztáv	91
Fatuskókat kiszárgató gép.	92
A műtrágyák vásárlása. — Jancsó Béla	93
Könyvismertetés	94
Kérdések és feleletek	94
Kérdések: Cselédek holmijának vámmentesítése. K. J. — Mesterséges csikólegelő létesítése. Gy. A. J. — Bika bewaggonrozása H. P. — Melyik a legcélzatosabb székélmű? M. A. — Egy téglaryár-épületek, gépezet — tartozéka e azon területnek, a melyen fekszik? M. A. — Nyárfák ültetése a határra. Gy. A. J. — Kerti föld vegyelemzése. N. P. — Vadászterület béreletek? K. F.	
Feleletek: Cinqantino és bánáti tengeri árkülönbözete. Daróczy Lénárd. — Pignoletto kukorica rendmentje. Legány Ödön. — Az árvarozsok mint legelfűtő. P. — Elgyepesedett luczerna. Legány Ödön. — Répa répa után. Legány Ödön. — A méziszap cselészert felhasználása. L. Ö. — Murgás foltok a szőlőben. Ordódy Lajos. — Hasznavehető-e a mérőszalagok? D. L.	
Hírek	96
Apró szakközlemények	98

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — A szerb szerződés meg-
híusulása. — A burgonya gyűrűbetegség az új
burgonyavész kiszámíthatatlan hordereje.)

Jól járt az Alföld. Kapott sok havat. Már pedig ez azt jelenti, hogy a föld el lesz látva téli nedvességgel. Hogy ez mit ér, azt tudhatják a gazdák mult évről, a mikor a téli nedvesség játszott a főszerepet a termények kifejlődésénél. Az ország felső fele most van hó nélkül vagy csak nagyon kevés hóval. Nagyon óhajtának a hó nélkül maradt gazdák, ha még havat kapnának, a mi érhető is. Volt módunkban az ország nagy részét bebolyongni és nagy érdeklődéssel kutattuk a buza- és rozsvetések állapotát. Hitványak, de élnek, még a csirában levő és ki nem kelt buzanövények is élnek, — bebizonyítva, hogy a magyar gabnafajták 13—14 fok R. hideget még elbirni képesek. Egyelőre csak ennyit tudunk és tudhatunk.

A gabnatőzsdén a képzelődő spekulánszemek beletekintve a messze jövőbe, már rekord termést láttak és olyan árhanatlást rendeztek, hogy gyönyörűség volt nézni. De a dicsőség nem tartott sokáig. Ezen a héten már megint szöktek vissza a buza- és rozsarák. Az áresést nem is vettük komolyan. A vidék gabnamagtárai már most jó formán üresek és még 5 hónapig nem is fognak meg-

telni. Addig pedig a közös vámterület 46 millió emberének enni kell.

Argentína most csépel. Jó termése van. De ez neki jó; és nekünk rossz nem lehet, — mert 6 korona 30 fillér vám fogadja a határon. A mai áraink messze vannak attól, hogy tengerentuli buza bejöhessen fogyasztási területünkre.

*

Mint hogy az állatpiacon most kellemetlen depressio van országszerte, érthető érdeklődéssel viseltetik mindenki a szerb szerződési tárgyalások felé. Már factumnak hittük a szerződést, de megjelent a Magyarország esztörtöki számában egy közlemény, a mely a szerződések meghiusultáról szólt. Érdemesnek tartom az egész közleményt ide nyomtatni.

»Bécsből jelentik, hogy a szerb kereskedelmi szerződések ügye újra rosszul áll. A napokban már az a hír volt elterjedve, hogy sikerült legyőzni azokat a nehézségeket, a melyek a szerződés megkötését gátolták, most azonban egy újabb nehézség merült fel: az állategészségügyi intézkedések ügye. Ugyanis a magyar és osztrák delegátusok beleegyeztek abba, hogy Szerbia évenként 35.000 marhát és 70.000 sertést szállíthat a monarchiába, kikötötték azonban, hogy ezeket a szállítmányokat Belgrádban magyar állatorvosoknak kell megvizsgálni. Szerb részről nehéz szívvel ugyan, de mégis beleegyeztek a szerb szállítmányok ilyen kontingentálásába, de az állategészségügyi rendelkezéseket nem akarják elfogadni. Azzal érvelnek, hogy a szerb nemzeti érzülettel nem lehet összeegyeztetni, hogy egy idegen állam közegei szerb területen ellenőrzést gyakoroljanak. A monarchia delegatusai azonban ragaszkodnak ehhez a kivánságukhoz, mint hogy azonban Stojánovics szerb kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a kormány ragaszkodik delegátusainak kijelentéséhez, kétségtelen, hogy újból megszakítják a tárgyalásokat. Ezuttal harmadszor hiusulnak meg a tárgyalások. Először 1906-ban, amikor a szerb-bolgár vámunió hiusította meg a tárgyalások sikeres befejezését, mikor aztán a szerb-bolgár vámunió odíozus ügye elmúlt, az ágyu-kérés került felszínre s akkor ez hiusította meg a tárgyalásokat s most harmadszor az állategészségügyi intézkedés.«

A szerbek olyan tragikusan veszik a mi állategészségügyi felügyeletünket Szerbiában. Hát mi magyarok mit szóljunk ahhoz, hogy az osztrák állategészségügyi közegek föl vannak jogositva arra, hogy a legkimerítőbben tájékozódjanak nálunk a helyszínén magyarországi állategészségügyi állapotok felől. Végre is ki tudhatja, hogy Szerbiában nem kerekednek e felül a chicagói szellem, a mely pl. a

sertésveszben elhullott állatokat minden lelki-furdalás nélkül sózza reá a külföldi husvevőkre.

De ha meg is kötötte volna a magyar-osztrák külügyminiszter az egyezményt, kérdés, hogy érvényesíthető lenne-e. Mert mint Ritter von Hohenblum a Wiener landw. Zeitungban közzétett cikkében felhossa, január 21-én az osztrák képviselőház adott ugyan felhatalmazást a külügyminiszternek arra, hogy Szerbia és más államokkal a kereskedelmi viszonyokat 1908. decz. 31-ig ideiglenesen rendezze, — de ugyanakkor elfogadta az osztrák képviselőház azt is, Herzmansky, Kaiser és Schilder indítványára, hogy »a cs. k. kormány felhivatik, hogy a Szerbia és más Balkán államokkal kötendő kereskedelmi szerződésekben, az élő állat és husbehozatalt meg ne engedje«.

Ez világos és tekintve, hogy az osztrák agráriusok nem tréfálnak, kérdéses, hogy képes lett volna-e a külügyminiszter, a kötött szerződésnek még 1908 végeig — tehát ideiglenesen is érvényt szerezni.

Még ezt a rövid megjegyzést. A szerződés meghiusulásának hírére a marha- és sertésárak rögtön fölemelkedtek.

*

Lapunk más helyén közöljük gr. Arnim német nagybirtokos vezskialtását. Arról van szó, hogy Európa burgonya termelését egy növény parasina teljesen tönkre teszi. A népiesen gyűrűbetegségnek nevezett csapásról van szó, a mely nemcsak Nyugat-Európa burgonya termelését fenyegeti teljes megsemmisítéssel, hanem Magyarországon is már rohamos tért foglalt. Nagy volt a philloxera veszedelem, nagy volt a peronoszpora által okozott kártétel is, de a mit Arnim gróf a burgonya gyűrűbetegségének előhaladásáról beszél, hát ilyen nagy veszedelem még nem volt az európai mezőgazdaságon.

Mióta Drake a burgonyát Amerikából behozta, azóta Európában az azelőtt oly gyakori éhségek megszűntek. A burgonya nagy jelentőségű emberi táplálékká vált. Most képzeljük el azt, hogy 3—4 év alatt lehetetlen lesz burgonyát termelni. Mit fog csinálni az emberi fogyasztás? De gondoljunk arra, hogy a keményítő és szeszipar és az állatok takarmányozása Európa északi országaiban, mely hatalmas támasszal bírtak a burgonya termelésben. Ha ez a támassz kiesik alóluk, mi lesz velük? A német birodalom támaszkodva óriási, évenként 500 millió métermázsára került burgonyatermésére, a sertésenyésztést oly magas fokra emelte, hogy nincs többé szüksége a mi sertéseinkre. Ezt a kedvező helyzetet elfogja veszteni.

MEGJELENT

baromfitenyésztési osztályunk árjegyzéke

diszes kiállításban számos ábrával. A mesterséges keltetés
hiveinek különös figyelmébe ajánljuk. Minden érdeklődőnek
egyszerű óhajra szívesen megküldjük. *****

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
BUDAPEST
V., Alkotmány-utca 31.

Magyarország inkább kukorica termelő, mint burgonyatermelő ország és ez most szerencséje. De a magyar hegyvidék és az Alföld homokjai burgonya nélkül el sem képzelhetők. Mi lesz a burgonyaszesz- és keményítő gyártással? Mi lesz a felvidék és a városok élmezőjével, ha a baj oly gyorsan terjed, mint azt Arnim gróf leírja.

Védőszert e burgonyavész ellen eddig nem ismernek. A vetőmag gáliccezal csávázása, a burgonyalombok júliusi permetezése eredménytelenek voltak. Tehetetlenül állunk tehát a bajjal szemben.

A mit a magyar burgonya termelő tehet, egyelőre az más nem lehet, mint a világról sem hozni burgonyát más vidékről. Így, a hol a baj még nem fészkelte be magát, egy jó ideig elszigetelhető az egészséges burgonya termelése.

Bezzeg volna most mit tenni a kormányzat és a társadalom szerveinek, az egyleteknek. De hogy mit tegyenek, azt elősorolni nem a mi dolgunk. Nem is akarunk beleavatkozni hatáskörükbe.

Mi beérjük azzal, hogy a közönséget tájékoztatjuk a veszedelemről, oly gyorsan, a mint csak lehet.

y.

Az erdélyi gazdasági egylet egy éve.

Fordul az idők kereke. Ismét tovatűnt egy esztendő. Nekünk: hosszú, gond- és küzdelemteljes negyedfélszáz nap; a történelemnek: egy muló pillanat. Tekintsünk vissza reá. Egy egész éven át mindig csak előre néztünk, sok új gondolattal, nagy tervekkel, megkezdett munkákkal, biztató reménnyel. Iparkodásainkra ha visszanézünk, ha számba vesszük sikereinket és csalódásainkat, ha feljegyezzük a história számára közelebbi törekvéseinket — ez tán tanulság és buzdítás is leend a jövőre.

Hatvanhárom esztendő mult el az erdélyi gazdasági egylet felett. Közöttük sok jobb és sok rosszabb a tavalyinál. Nehezebb aligha.

Leghívebben jellemezzük tán a mostani időket, ha azt mondjuk, hogy: a fennálló

évezredes társadalmi és gazdasági rend kezdésének korát kezdjük élni. Vallás és nyelv: nem egyesítő és szétválasztó tényezők többé. A kisebb és nagyobb, az édesebb és keserűbb kenyér: tagozza most osztályokra és hajtja ádáz tusára egymás ellen az embertömegeket. Meddig tart, milyen árnyokat ölthet és hol fog végződni majd e földszini vulkánikus erupezió — ki tudná ma megmondani!

Ennek a kautikos korszaknak a jegyében kell, hogy egészen új működési tét, eszközöket és irányt vegyen magának az erdélyi gazdasági egylet és kell, hogy oda álljon a természetes fejlődés védelmezőinek komoly gárdájába.

*

Az »Erdélyi Gazda« harminczkilenczedik évfolyamát élte 1907-ben. Minden egyletnek beszélő nyelve és cselekvő jobb keze: az ő hivatalos lapja. Az »Erdélyi Gazda« is az. Immár tizedik éve, hogy minden héten megteszi az ő utját: a központtól a legtávolabbi perifériáig és minden vasárnap ezernél több gazdának hordja házába a hasznos tudnivalók egy-egy kis gyűjteményét.

A lap tavaly is az volt, akkora és olyan volt, mint a megelőző évben. Más szaklapokéihoz viszonyítva aránytalanul szerényebb létfeltételekkel, jóval szűkebb anyagi erőforrások mellett és az előállítás költségeinek legujabban több, mint 25%-al való emelkedése dacára is — nivóban semmit nem szállott. Közönségének mennyiségben és minőségben is ép annyit nyújtott, mint azelőtt. Az egyletnek és az erdélyrészi gazdasági társadalomnak közérdekeit, céljait hűséggel szolgálta. A gyakorlati szaktudást terjesztette. Hírszolgálatát teljes és megbízható volt. A földművelésügyi kormányt, közelebbi intézkedéseiben támogatta.

Irányjelölő, komoly tanulmányra valló és új eszméket felvető nagyobb cikkeket hozott: A kiegyezésről, tőzsdereformról, a szociális kérdésekről, a kivándorlásról, szövetkezeti ügyekről, a mezőgazdasági gépkultúráról, számos állattenyésztési és növény-

termelési kérdésekről és ujtásról, gyümölcs, szőlő és kómlótermelési témákról, minden gazdasági ágbeli kísérletek eredményeiről, a gazdasági szakoktatás köréből, állategészségi, növénybetegségi és gazdasági kémiai kérdésekről stb. stb. Ezen cikkek közül nem egy szélesebb körben is érdeklődést keltett és értékes reflexiókra adott alkalmat.

Önálló cikkeinek száma: 194 volt. Százötvennél több apró szakközlemény, harmincznégy könyvismertetés, harminczöt egyleti életeri cikk, ötvenegy kormányintézkedés ismertetése, hat gazdatiszti rovati cikk és ötszázon felüli vegyes közlemény és hír tettek még élénkítő az »Erdélyi Gazdát«.

A szaktudás terjesztését és népszerűsítését szolgálta ez évben is szép sikerrel az *egylet könyvkiadó vállalata*. Az irodalmi szakosztály által irányított vállalat 1907-ben: dr. Barna Balázsnak »A gyümölcsfák fontosabb ellenségei és betegségei« című nyolcz íves-könyvét adta ki, mely e nemből páratlan becű, hasznos szakmunka. A kiadvány a sorozatban az 53-ik. Ezenkívül még 24 régi füzetből adatott ki második, harmadik és részben negyedik kiadás.

Az irodalmi szakosztály könyvkiadó vállalata 1892. év óta működik oly erkölcsi és anyagi eredménnyel, a mely méltán tarthat igényt minden elismerésre. Kiadványai közül idáig több, mint 200.000 példány forog közlésben. A vállalat vezetését és adminisztrációját — kezdettől fogva — dr. Szentkirályi Ákos gazdasági akadémiai igazgató, e. g. e. ig. vál. tag és sz.-oszt. alelnök tartja kezében. Oly szép és nagyarányú közmunka ez, a melyet eléggé méltányolni és elismerni — alig lehet.

A gazdasági szaktudományok terjesztését, népszerűsítését és részben magasabb művelését szolgálta még az egylet a következőkben is:

Államsegélylyel, kolozsmegyei osztálya útján, *téli népszerű gazdasági előadásokat* rendezett Kolozsmegye több községében, így: Nagypetri, Kispetri, Keszű, Mocs, Pusztakamarás, Mákó, Bogártelke, Nagykapus, Szász-

TÁRCZA.

Közgazdasági tevékenység.

Irta: Ágh Endre.

Sánta Barnabás, Sántha (th-val), ügyvéd és közigazdász édes apja féltelmes gazda volt még akkor is, amikor a fia tovább gazdagodni felkerült a fővárosba. Az asszony (már mint a felesége), meg az előkelő klientúra révén neves, nevezetes ember lett Sántha Balázs s eljutott a hire még abba a csöndes kis faluba is, ahol az édes apja lakott. Ez pedig nagy szó, mert olyan az Isten háta mögötti hely nem hiszem, hogy még egy volna nagy Magyarországon. És talán azért lakott ott annyi szegény ember, talán azért maradt Sánta Barnabás is olyan földhöz ragadt, mint az alsó, meg a felső szomszédja. Am a sorsával ő azért meg volt elégedve. Nem panaszkodott és nem is kért senkitől semmit, ellátta ő maga ha baja volt, s ha szűkösen adott az Isten, türte a szegénységet. A fia, a gazdag, neves ember, minden esztendőben ráírt egyszer, hogy hagyja ott azt a szűkölködést, jöjjön fel, oszt, ellehet nála, eléldéghet urasan, gond nélkül. De bizony az öreg nem ment.

— Majd, hogy ők parancsoljanak nekem,

a fiam, meg a nagy uri dáma felesége! VaGY, hogy még a szememre vessék.

Hasztalan unszolták a falubeliek is, hogy így-ugy milyen jó volna, ur volna, pesti ember, aki ha egyebet nem, legalább a falujáért tudna tenni valamit. Összejönne a nagy urakkal s itt is, ott is kijárna valamit teszem azt az ingyen legelőt, vagy az iskolát.

— Ha csak ez kell — mondotta Sánta Barnabás — majd irok a fiamnak, mert a milyen híres, nevezetes ember az, kivisz ő még egyebet is.

És meg is írta nagy szarkabetükkel, hosszasan, hogy arra kéri a falu, tegyen valamit az érdekében, jöjjön le, nézze meg a szegénységüket s járja ki, ha egyebet nem azt az ingyen legelőt.

Sántha Balázs megkapván az édesapja irását, mint jó közigazdászhoz illik, telekürtölte a lapokat, felszólalt minden valamire való gyűlésen, hogy ime, még ma is van hely ebben a tejjel-mézszel folyó szép országban, ahol arról panaszkodnak az emberek, hogy szegények, hogy nem tarthatnak állatokat, mert nincs legelőjük. Ezt nem lehet türni, ezen segíteni kell. Ezzel, mint a ki jól végezte a dolgát, elcsendesedett. S elaludt nem sokára a jó ügy is, a nélkül, hogy azon a falun valamiképen segítve lett volna.

Odalent Sánta Barnabás, meg a szomszéd-

jai pedig hiába várták a nagy ur segítségét. Már kezdtek türelmetlenek is lenni, már nem tudták mire vélni, hogy annak a neves embernek a szavára nem mozdul semmi; elővették az öreget is, hogy mi lesz, irt-e a fia, tett-e valamit?

Sánta Barnabás alig győzte megnyugtanni őket.

— Csak legyünk türellemmel, — mondogatta, — bizonyosan más egyéb dolga is lehet neki, nem ér rá. De megsürgetem, még ma megsürgetem.

Sántha Balázs amikor az édes apja második irását is megkapta, gondolt megint egy nagyot. Nem azt, hogy annak a mit azok a szegény emberek kérnek, utána kellene nézni, hanem, hogy ép küszöbön voltak a képviselőválasztások azt, hogy fellép odahaza képviselőnek. Meg is írta ezt ékes szép levélben az apjának s arra kérte, hogy adja tudtára a falunak, hogy mindent kivisz a mit csak kérnek, ha megválasztják képviselőnek.

Az öreg Sánta dehogy is merte ezt a levelet az ablakába tenni. Majd, hogy mindenki lássa, oszt' még jobban haragudjanak a fiára.

Közben azonban úgy is megtudta a falu, hogy a kerületben valami hét vagy nyolcz jelölttel egyetemben fellépett dr. Sántha Balázs ügyvéd és közigazdász ur is, ami Sánta Barnabásunk fia.

HALDEK

magnagykereskedése

József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója

Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.

vesz

lóhere magot

kisarankásat

a belföldi szükségletre 180 koronáig

nagyarankásat

a külföld részére 160 koronáig

lóna, Középlak, Daróc, Kolozs, Bánffy-hunyad, Nagysármás és Detrehemben.

Szőlészeti előadások tartását előkészítette 17 községben.

Gyümölcsészeti előadást rendezett Bánffy-hunyadon.

Intelligens gazdák részére szakelőadások ter-
vét elkészítette három erdélyi városra. Az elő-
adások e tél folyamán tartatnak.

Kisgazdák részére tanulmányutat rendezett
julius hó közepén, ugyancsak kolozs megyei
osztálya által, melyen kolozs megyei kisgazdák
nyertek okulást szászvidéki haladottabb kis-
gazdatársaik gazdaságainak megismerésére
nyomán.

Agitált a gazdasági egyetemnek és erdészeti
főiskolának az erdélyi részben, Kolozsvárt
leendő felállítására érdekében.

Több száz példányra menő hasznos szak-
munkát és füzetet osztott ki ingyen hazarészi
kisgazdák között.

Gazdakörök könyvtárai részére öt teljes pél-
dány irodalmi sz. o. kiadványt (260 drb)
adományozott.

Könyvtárát gyarapította közel 300 kötettel.

Szaktanácsokat, véleményeket adott, választ-
mányi, elnöki és titkári hiv. uton: felsőbb
hatóságok, testületek, városok és számos
esetben magánosok részére, több száz esetben.

Kolozs megyei osztálya útján számos vár-
megyei érdekű gazdasági akciókat kezdemé-
nyezett és vezetett sikerre. Járási állatdija-
zásokat tartott. Mezőgazdasági háziipari tan-
folyamokat rendezett (Szászlóna, Nagypetri,
Keszü, Mákó). Tejszövetkezeteket szervezett.
Járási gyümölcskiállítást hozott össze (Hid-
almás) stb. stb.

Ezen osztály működése (egyben a vár-
megyei g. biz. teendőit is ellátta) valóban
teljesen pótolta egy agilis vármegyei egye-
sület helyét. Az osztály elnöki tisztét: Lészai
Ferencz (e. g. e. alelnökké történt megválasz-
tásáig) és dr. gr. Bánffy Miklós főispán töl-
tötték be. Előadói teendőket végzett első fél-
évben: Éber Ernő s.-titkár, majd az ő távo-
zása után: Csérer Lajos áll. g. szaktanár.

Kezdeményezte, pártolta és propagálta az

egylet új gépek bemutatását, gépkiérletek meg-
tételét.

Támogatta ez évben is a mesterséges csibe-
keltetés népszerűsítését.

Anyagi segélyeket, jutalom és ösztöndíjakat
adott a következőkben:

Monostori akad. jutalomdíjakra 400 K,
Erd. Gazdatiszti Egyletnek segélyül: 250 K,
Kolozs megyei osztálynak: 300 K, Erd. Falka-
vadász Társ.-nak: 300 K, Udvarhely megyei
Gazd. Egyletnek bikakiáll. díjakra: 200 K,
Székelykiállítás költségeire: 300 K. Ugyan-
annak díjaira, Szabó József díj: 100 K.
A kolozsvári Tejcarnok Szövetkezet rész-
jegyeire — közgy. jóváhagyásának fenntar-
tásával — 500 K-át. Összesen: 2350 koronát!
Ezekon kívül még az apróbb hasonló
természetű kiadások is jókora összeget kép-
viselnek.

Figyelemmel kísérte és tanulmányozta a
munkáviszonyokat, szociálista mozgalmakat
és kivándorlást.

Megkezdte az egylet erdélyrészi vidéki
képviselősegeinek szervezését. Sepsiszentgyör-
gyön, Csikszereében és Dicsőszentmárton-
ban általános érdeklődés mellett állította fel
azokat. E hármát rövidesen fogja követni a
többi is. A vidéki képviselősegeknek az
E. G. E. jövő munkairányában fontos szere-
pük leendő.

Erdélyi és anyagi támogatással keresztül
vitte, hogy a *Gazdák Biztosító Szövetkezet*
az egylet patronatusa alatt Kolozsvárt vezér-
képviselőt állított fel. Ennek működése,
habár a lefolyt év alatt — személyi körülmé-
nyek miatt — két ízben is megszakadt,
reméljük: mihamarabb állandó jellegű fog-
ólteni.

Lóheremagtisztító-raktárában az elmúlt év
folyamán 15 waggon lóhere és luczerna vető-
magot tisztított gazdák részére és tett vető-
képesé. Oly mennyiség ez, a mely kellő vilá-
gításba helyezi ezen intézmény fontosságát
a híres erdélyi lóheremagtermelésre vonat-
kozóan. Az intézet ez évben is a Kol. Takp.
és hitelbank áruaktárában és az E. G. E.

titkári hivatalának felügyelete mellett mű-
ködött.

Igen nagyszabású közmunkája volt az
egyletnek a *székelykiállítás* rendezése is. Da-
rányi Ignác földm. miniszter védnöksége
és tekintélyes anyagi segélye mellett, a ma-
rosvásárhelyi székelykirendeltségnek, Há-
romszékvármegyének, a Székelyegyesületnek
és több más erkölcsi testületnek részvételé-
vel rendezte ezen az eddigieknél nagyobb
méretű erdélyrészi mezőgazdasági kiállítást
az E. G. E.

A kiállításnak öt osztálya volt. Állat-, gép-,
termény-, külön gyümölcs- és végül házi-
ipari- és néprajzi-osztály. A kiállítók száma
felül volt a 800-on. Minden osztály rendkívül
tartalmas és tanulságos volt. Huszezernél
több látogató nézte meg a négy nap alatt.

A kiállítást személyesen megtekintette Da-
rányi miniszter is, Mezőssy és Balogh állam-
titkárok társaságában s legmagasabb elisme-
résének adott kifejezést az E. G. E. elnökségé-
nek jelenvolt tagjai előtt.

A *mezőrendőrségi törvény* ujjaalakításának
irányelvei tekintetében a kormánynak fon-
tos javaslatokat tett. Elsőnek hangoztatta
az egylet már a múltban, hogy a falusi köz-
legelők fentartása, illetve azok ujon való
létesítése első rendű közérdek.

A *Mezőgazdasági szeszipar* érdekében több-
ször élt felterjesztésekkel, a mellett foglal-
ván állást, hogy a szeszfőzés kizárólag mező-
gazdasági mellékparág lévén, az első sor-
ban, sőt lehetőleg: kizárólag a föld birtokosai
részére tartassék fenn.

Az Orsz. Erd. Egyesület által kidolgozott
tervezet alapján megvitatta és véleményt
adott a *legelő gazd. törvény-javaslat* tár-
gyában.

Memorandumot dolgozott ki és terjesztett
fel a *gazda és cseléd jogviszonyáról* szóló tör-
vényjavaslatra vonatkozóan.

Bizottságot küldött ki a *tőzsdereform* kér-
désében.

Alapos szakvéleményt adott a földm. mi-
niszter részére az Erdélyben nagyban és ki-

— No, édes apám, hogy állunk a követség-
gel, kellek-e? — ez volt az első szava, amikor
egy szép őszi napon beállított a faluba.

Az öreg Sánta ötölt-hatolt, végre kisütötte,
hogy bizony az egy kicsit nehezen fog menni.
Mert, hogy a Török Józsi ur is fellépett és az
nem sokat gondolkodott, odaadta a falunak
az erdejét ingyen legelőnek, tanítót is hozat-
tott Vásárhelyről, oszt' az már tanítja is a
gyerekeket.

Sántha Balázsnak megállott az előkelő köz-
gazdasági gondolkodása.

— Hát ugy van, csakugyan?

— Ugy és most már nincs itt szükség
semmi pártfogóra, meg van oldva a kérdés.

— Nem egészen, — mondta az ügyvéd
ur. — Mert lássa, édes apám, jó ha a községnek
olyan embere is van, aki eltud járni egyes-
bajos dolgokban, azt pedig csak ügyvéd tudja.

Igaz, de én már csak azt mondom, hogy
ugyis megetté a fene azt, ami ügyvéd kezébe
kerül.

Ezzel jött el Sántha Balázs a falujából.
Hozott magával jóféle vidéki impressziót,
tapasztalatokat, a miket községügyi tevé-
kenysége során vélt felhasználni. Tellett be-
lőle egy-két gyűlésre, meg vagy három magas
nívón tartott községügyi czikkre, ám, hogy
ezzel se nem használt, se nem ártott a falujá-
nak, ki gondja?

Valami egy évre a képviselőválasztás után,
amelyen természetes, hogy Török Józsi ur
győzött (áldja meg az Isten), egy ügyes-bajos
dologban beállított Sánta Barnabás, Kiss Pál
Jánossal, a felső szomszédjával a nagyur fia
pesti diszes lakásába.

Kiss Pál János vitte a költségeket a fel-
le utazásban, mert, hogy nagy ügye volt és
annak az ügynek Sántha Balázs nagyságos
ur volt a vivője, ügyvédje. Gondolta a szom-
széd, majd csak többet fog nyomni a latba,
ha annak az embernek, aki perbe fogja őt a
birtokválságért, a saját édes apja lesz a
kérője, majd csak meglágyul a szíve, ha ő
szól az érdekében. Az ügy úgy állott, hogy
ma-holnap ki kell költözködni Kiss Pál Já-
nosnak a hajlékából, oda kell adnia azt a fél-
telkét is, amit husz esztendei nehéz munká-
val tartott fel.

Sántha Balázs ügyvéd ur szívesen fogadta a
falubelijeit. Lótott, futott, (azt mondta, hogy
az ő ügyükben teszi), alig volt ideje kihall-
gatni őket, hogy miben járnak, végezetül is
megnyugtatta Kiss Pál Jánost, hogy csak
térjen nyugodtan haza, nem lesz semmi baj,
mert az, akinek adósa, vár, a mig csak várhat.

Boldogan tért hát haza a szomszéd és ál-
dotta még a gondolatot is, amikor eszébe
jutott, hogy Sántha Balázs nagyságos urnak
a saját édes apját hívta el magával, hogy

ügyében szöszölője legyen. Haza ért s amint
elbeszélte a faluban, hogy milyen szerencsésen
járt, mindenki áldotta a nagy embert, a falu
szöllöttjét.

Az öreg Sánta pár napra Pesten maradt.
Nem akarta elengedni a fia, hadd tapasztal-
jon, ha már egyszer alkalma nyílt reá s hadd
lássa azt a lázas községügyi tevékenységet,
amivel a fia él.

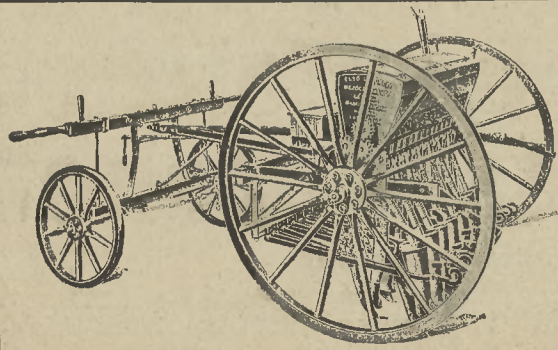
Tetszett ez az öregnek, de azért egy szóval
sem mondta, hogy itt maradna, ellenkezőleg
már a harmadik nap vágyott visszamenni
az ő kis házába, ahol csöndesen elgazdál-
kodhat és türheti a szegénységet.

És vissza is ment. Nem tellett bele egy hét
már otthon volt.

Első útja Kiss Pál Jánoshoz vitte, meg-
tudni mi van vele, megcsöndesedett-e?

Meg. Kiss Pál János nagyon is csendes em-
ber lett egyszerre, a háza, az udvara is, mert
amig odavolt Sánta Barnabás, addig elvitték
szegénynek minden jószágját s ő is ép készü-
lőben volt, hogy átadja a házat, a telkét az
új lakónak, a ki Sántha Balázs nagyságos ur
jóvoltából potom pénzen jutott hozzá.

Hiába ígerte az ügyvéd ur hogy megmenti
szegény Kiss-Pál Jánost, a nagy községügyi
tevékenységében elfelejtette, vagy — nem
ért rá.

LOSONCI DRILL

tolókerekes SORVETŐGÉP, alul- és felülvető szerkezettel.

Első losonci mezőgazdasági gépgyár
BASCH ÉS TARJÁN mérnökök, LOSONCZ.

Kizárólagos vetőgépgyár.

Tessék árjegyzéket kérni.

Kitüntetve: 1906. Kolozsvár: Aranyérem.
1906. Nagyvárad: Ellsmerő oklevél.
1906. Nagyvárad: Ellsmerő oklevél újításokért.

1907. Sepsiszentgyörgy: Aranyérem.
1907. Pécs: Állami ezüstérem.

viteli termelésre haszonnal termelhető alma, körte és szilva gyümölcsfajták tekintetében.

Javaslatot tett az ojtványcsemeték árának leszállítása és egy mezősegi faiskola-telep felállítására céljából.

A mezőgazdasági érdekképviselet szervezése tárgyában véleményt adott és résztvett a február 21-iki küldöttségben, mely a földm. minisztertől az érdekképviselet létesítését kérte.

Foglalkozott az új szövetkezeti törv. jav. tervezet tanulmányozásával.

Feliratokat intézett — tekintettel a takarmány-szük évre — a takarmánykiviteli tilalom érdekében.

Ugyancsak feliratilag kérte a mezőgazd. szeszgyári takarm. mosléknak más állattartó gazdák részére való eladhatási engedélyét.

Megkereste a katonai hatóságokat a végből, hogy a réteken és kaszálókon olyan időben, mikor az kiválóan káros lehet a termésre, katonai gyakorlatok ne tartassanak.

Ugyanoda többrendbeli javaslatot és véleményt küldött arra nézve, hogy — a mezei munkák idejét tekintve — mely időszakok alkalmasabbak az időszaki tartalékos fegyvergyakorlatok megtartására és hogy az aratás érdekében mely időben volna hasznos az aratási katonasabadságolás.

Felterjesztést intézett a földm. miniszterhez a szerb élő állatbehozatal engedélyezése ellen.

Memorandumokat, szakvéleményeket és kéréseket terjesztett fel az illetékes szakminiszterekhez még a következő tárgyakban:

Az erdélyi részben kívánatos új vasuti vonalak tárgyában, részletes és indokolt tervvel.

A tagosítási szakértők minősítéséről és díjazásáról.

Az erdélyi birtokrendezéséről.

A motorpetroleum adómentessége céljából. A marhasó minőségének emelése és szállítási tarifájának mérséklése ügyében.

Az egymázsás zsákoknak a forgalomból való kitiltása tárgyában.

Az erdélyrészi növénykísérleti állomás felállításának megsürgetése céljából.

Karakul juh fajta behozatala érdekében.

Az arankairtás ügyében és a vetőloheremagnak nyitott zsákokból való árusítása tilalmazása irányában.

Miniszteri szakközegeknek az egyletekkel való kapcsolata tárgyában.

A dohánybeváltási ellenőrök kinevezéséről.

A kiviteli juhturó hamisítása ellen teendő intézkedésekről.

A mezősegi vízhiányról.

A kiviteli gyümölcs raktári apadásának hiv. megállapítása céljából.

Tanulmányozta és ülésben tárgyalta a folyó évben kivitelre kerülő folyamszabályozási programot, különös tekintettel a Maros folyónak az előirányozottnál nagyobb mértékben való hajózhatóvá tételére.

Propagálta tagjai között a londoni magyar kiállítás eszméjét.

Pártolta az O. M. G. E. komlóértékesítési akcióját.

Előkészítette egy nagyszabású munkának, mely Erdély mezőgazdaságának mai stádiumát lesz hivatva megörökíteni — szerkesztését és kiadását.

Részt vett és képviseltette magát:

Az erd. birtokrendezések tárgyában jan. 3-án tartott ig. ü. min. ankétn.

A magyar polg. törv.-könyv tervezetét előkészítő bizottság ülésein.

A magyar gyáriparosok szövetsége által jun. 19-én rendezett kivándorlási ankétn.

A pécsi kiállítás kongresszusain és értekezletein.

A gazd. egyletek orsz. szövetsége működésében.

Az erdélyrészi komlószövetkezet működésében.

Az erdélyrészi országos borvizsgáló bizottságban.

A Kolozsvár város által összehívott husdrágasági értekezleten.

A nem okl. gazdatisztek vizsgáin.

Képviseltette ezeken kívül magát minden szükséges alkalomkor, rokon egyesületek ünnepségein, és részt vett azok közcélú akcióiban.

Közvetítette, elősegítette és támogatta:

A gőzeke kulturának Erdélyben való terjesztését.

A hazai mezőgazdasági gépipar népszerűsítését.

Allami szőlő- és gyümölcsajtványok elhelyezését.

A gazdaközönség gépszükségletének kielégítését.

Nyolcz koci katonai takarm. korpát tagjai részére, 6:94 K árban.

A hazai gyümölcs külföldi exportját.

Gyümölcsfeldolgozó gépeknek kiadását a földm. miniszteriumtól.

Katonai szükségleteknek direkt a termelő gazdáktól való beszerzését.

Titkári hivatala és hivatalos lapja útján állást közvetített és elhelyezett több, mint száz gazdatisztet és altisztet.

Teljesen berendezte és felszerelte az egylet ez évben Attila-utcai új székházát.

Telekparcellázási vállalata ez elmúlt évben is a kellő eredménnyel járt. Az Attila-utcai negyed Kolozsvárnak máris egyik legszebb és legegészségesebb része lett.

Az egylet vagyoni állapota a lefolyt évben szintén öröndetes gyarapodást mutat.

*

Körülbelül ennyi az, a mit a tavalyi év munkájából kiemelendőknek tartottunk.

Tokaji László.

A burgonya gyűrűbetegsége.

Európa burgonyatermelése veszedelemben.

Gróf Arnim-Schlagenthin-Nassenheide a német szaklapokban egy fölriasztó cikket tesz közzé, a mely, sajnos, már Magyarországra is alkalmazható.

A nevezetes cikk ekként szól:

Már két év előtt Nyugatnémetországból hírek jöttek, hogy itt-ott a burgonya gyűrűbetegséget és a burgonyalevél fodrosodást előidéző betegség colossalis károkat okozott. A betegség tovább terjedt. — Tegnap (a cikk febr. 1-én jelent meg) levelet kaptam — mondja — a Rajnavidékről, a melyben egy termelő azt írja, hogy termése immár csak beteg gumokból áll és ott, a hol Morgenenkint (circa 880 négyzetöl) 50 mm. burgonyát szokott kiásatni, most csak 5—10 mm. termett.

Ez a két betegség oly nagy mértékben lepte el a burgonyákat, a mi a legnagyobb aggodalmakra ad okot; Svédország, Dánia és valószínűleg egész Németország be van fertőzve olyannyira, hogy ez évben már nem lehet egészséges gumóra akadni.

A betegség külső jelei a mezőn abban mutatkoznak, hogy a lombozat külseje beteges, a levélzet fodrosodik, a burgonyafajta szerint mindenféle színváltozatokkal.

A fodrosodásnál néha a lombozat feltűnő sokáig zöld marad, minduntalan új virágok keletkeznek, melyek azonban terméketlenek és lehullanak.

A megtámadott burgonya az első évben egészségesnek látszik és a ki a bajt nem ismeri, a gumók felületen kettémetszésénél nem fog látni semmit, — de figyelmes szemlélésnél a metszés után a köldökvégénél, az edénykötegben, a stoppoláshoz hasonló, többé-kevésbé összefüggő gyűrűt észlelhetünk, a mely a világosságon megbarnul.

Németország különféle részeiből, 20 birtokról hozattam burgonyákat, hogy megvizsgáljam. Valamennyi beteg volt. Ebből is látszik, hogy a betegség példátlanul el van terjedve.

Ha az inficiált burgonyát raktározzuk, úgy az eltarthatóság ellen nem lehet kifogást emelni; de a betegség a raktározás közben is halad előre; a gombák, melyeket eleinte csak a köldök végén lehetett látni, tovább terjednek az edénykötegeken keresztül a gumó egész husába; bevándorolnak a rügyekbe és behatolnak a fiatal csirába. Erősen meglepett gumók megfőzve bűdösítenek. A további következmény az, hogy a gumók vagy épen nem csiráznak és ez a leggyakoribb eset. 20—40% hézag van a beültetett krumpli földeken és ezek mellett összefodrosodott beteg lombozatok, váltakozva egészséges lombozatu bokrokkal. A beteg bokrok alatt csenevész, kevés kis gumó van, kivételesen egyesek alatt temérdek, egész 150-ig számoló piczi gumócskák, — a bükknymag nagyságától kezdve a moogyoró nagyságáig.

Ha ilyen földről lekerült termésből tesszük el a vetőmagot, akkor a baj fokozódik.

Az eddigi tudományos kísérletek szerint nincs orvosság a baj ellen; illetve a megtámadott gumók és utódaik menthetetlenül elvesztek.

Az egyedüli a mit tehetünk az, hogy lehetőleg egészséges gumókat ültessünk.

A betegséget előidéző csirák valószínűleg mindenütt ott vannak a földben, hogy az újabb időben miért lettek ily virulensek, az nincs megfejtve. Arra sincs remény, hogy páczolással vagy hasonló eljárásokkal kiirtsuk a bajt, mert annak fészke benn van a gumók belsejében. Még Chileből hozatott új vadfajtákat, sőt ezeknek magonczeit is megtámadta a baj.

400 fajta burgonyát hozattam vetési kísérletekre Németországból és ezeket laboratóriumban megvizsgáltattam. Kivétel nélkül súlyos betegek voltak. Az eddigi megfigyelések feljogosítottak arra a következtetésre, hogy egész Németország — talán egy pár várost kivéve — inficiálva van. Tehát egészséges mag sincs.

Ennek gyakorlati következményei ezek:

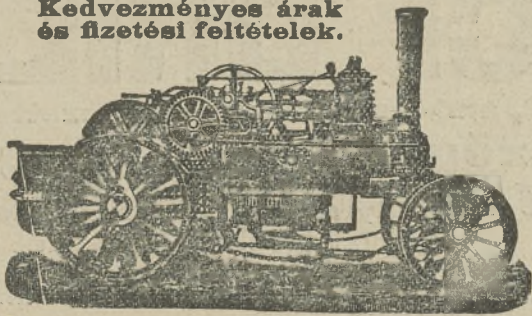
1. Minthogy a megszerzett gumók későbbi stádiumban a főzéskor bűdösekké válnak, már 1908-ban nagy hiány lesz jó, ennyivaló burgonyában.

2. Hasznavehető, ültetni való gumó csak elenyésző kis mennyiségben áll rendelkezésre.

3. Kényszerűségből a gazdák beteg gumókat fognak vetni, mert külsőleg egészségeseknek látszanak. Ennélfogva az 1908. évi termés mennyisége nagyon alá fog sülyedni; mert eddig nem voltak képesek semmiféle tudományos módozattal beteg gumókból egészséges

Boroszló Budapest

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

növényt nevelni és jó termésre szert tenni. A számitás ez: A hol gyengén beteg gumókat ültetnek el, mintegy 30%-a a gumóknak nem fog kikelni. A kikelőknak 50%-a elpusztul. Tehát 65% hiány fog előállni, a mi nem valószínű, mert tavaly nem egy helyen 90%-ig ment a károsodás.

A hivatalos statisztika szerint 455 millió mm. burgonya termett 1907-ben. A termés hiány 1908-ban 300 millió métermázsára rughat 600 millió márká értékben. Minthogy azonban e várható megmaradt termés is beteg lesz, ennél fogva 1 milliárdra tehető a kár, a mire Németország 1908-ban el lehet készülve.

A kérdés már most az, hogy mit tegyenek a gazdák, mert az emberi foglalkozáson kívül 2 nagy iparág, a szeszgyártás és keményítőgyártás is alapjaikban rendülnek meg.

Mint burgonyatenyésztő, a ki magvakból új burgonyafajtákat állít elő mesterséges száritással, abból indul ki, hogy a baj okozója fusarium gomba (kimutatva a birodalmi biológiai intézet vezetője, Appel kutatásai révén), a melynek különbözősége a többi fusariumoktól tanulmányozva még nincs, — és abból, hogy egyes fajták kevésbé fogékonyak — ki kell kutatnunk a fajtákat, melyek ellentállanak. Eddig mintegy 2000 fajta burgonya van forgalomban.

Nagyszabású kísérleti mezőt kell létesíteni e fajták kitapasztalására. A kísérleti mezőnek oly nagyra kell lenni, hogy a minden 3-ik évben egy helyre kerülő burgonyáknak elegendő bőségük legyen. E nagy kísérleti telepen meg kell figyelni 1. az összes fajtákat, hogy mily fokban ellentállók. 2. A trágyázások befolyását. 3. A deszficiáló szerek hatását.

Legalább 100 ár terület (egy ár = 100 négyzetméter) kell egy fajtának.

A kísérleteket állami eszközökkel, jól felszerelt laboratóriumokkal kell végrehajtani; mert oly bajról van szó, a mely Németország lakosainak ellátását élelmiszerekkel a leg-súlyosabban érinti.

*

Gróf Arnim vészkiáltása csak Németország és Európa északi országaira szolt. Ugy tetszik, nem tudja, hogy északnyugati Magyarország is el van lepve. Lapunk múlt évi 51-ik számában leírtam a baj föllépését nálunk is és a burgonyatermelők nehéz helyzetét ecseteltem. A baj terjedni fog nálunk is és ha Németországban, a hol 500 millió métermázsra az évi normális termés, ez a burgonyabetegség nagy megrázkódtatást fog előidézni; nálunk az alföld homokos vidéke, és a felföld azon vidéke, a hol a kukoricza meg nem ér, lesznek súlyosan megpróbálva. Tekintettel a betegség rohamos elterjedésére, a baj általánossága nálunk is csakhamar constatálva lesz. A gazdáknak óvakodni kell idegen helyről vető-

ez a baj általánossága várása nagy zavart fog előidézni. Az emberi háztartások nélkülözni fogják ezen tápszert, nélkülözni fogják a burgonyakeményítő és a burgonya szeszgyárosok. Ennek visszahatását egyelőre meg-

ítelni nem lehet. Gondoljunk csak arra vissza, hogy a burgonya behozatala vetett végett Európaszerte a gyakori éhségeknak. Ha megsemmisül a burgonyatermelés, akkor Európa népeinek élelmezése újra nehéz problémává fog válni. Nagyon megérdemli a dolog, hogy társadalmi köreink, sőt maga a földmívelési miniszterium is foglalkozzanak e kérdéssel. Gr. Arnim vészkiáltása, sajnos, súlyos tényeken alapul.

Ordódy Lajos.

Különböző takarmányrépák terméseredményei és összetételük.

A termelendő takarmányrépa megválasztásánál egyik legfontosabb, a megfelelő varietas helyes kiválasztása. Takarmányrépáink anynyira elütők egymástól, hogyha meg nem felelő viszonyok közt termeljük, nem hogy haszonnal, hanem még a termés csekélységéért kárral is járhat.

A viszonyainknak legmegfelelőbb répa megválasztásával a lehető legnagyobb termést érhetünk el.

A répa megválasztásánál tekintetbe kell venni mindig a talaj és éghajlati viszonyokat, mert csakis a legjobban beváló takarmányrépa termelése lehet gazdaságunk feladata. A takarmányrépa jóságánál tekintettel legyünk a takarmányrépa husának tömörségére és ezzel összefüggésben levő eltarthatóságára a téli takarmányozás időszaka alatt, míg értékét ne a termelt répa mennyisége, azaz súlyából állapítsuk meg, hanem annak holdankinti száraz anyagterméséből.

Tehenészteink fejlődésével takarmányrépa-termelésünk is emelkedik, különösen azóta nyert nagyobb jelentőséget takarmányrépa-termelésünk, mióta a Dán kísérletek alapján tudjuk, hogy a takarmányrépában 1 kiló száraz anyag képes ugyanannyi mennyiségű erőtakarmányt pótolni, helyesen összeállított takarmánykeverékben és még ezenkívül az állatra nézve kedvező dieteticus hatást is fejt ki.

Takarmányrépának termelését nagyban indokoltá teszi azon tény is, hogy olcsóbban tudjuk a takarmányrépában a száraz anyagot termelni, mint a neki megfelelő szemes takarmányban.

Takarmányrépának ezen kedvező tulajdonságában leli magyarázatát a répamag termeléssel foglalkozó gazdaságok szaporodása.

A takarmányrépamag termeléssel foglalkozó gazdaságok szaporodásával a takarmányrépa fajtái is évről-évre szaporodnak úgy, hogy ma már e tekintetben ott vagyunk hogy nem tudjuk, melyiket termeljük.

Egy már bevált és jó répa megváltoztatása egy újabb fajtával csak akkor indokolt, ha személyes tapasztalataink vannak arra nézve, hogy a termelendő viszonyok közt ezen újabb fajta határozottan jobb, azaz holdankinti szárazanyag termése több, mint a már bevált új fajtának. Ha ezen óvatossági szabályt be nem tartjuk, szomorúan fogjuk esetleg tapasztalni, hogy az annyira kidicsért új fajta nem hogy jobb volna, hanem sokkal rosszabb és így szárazanyag termése is holdanként kevesebb lesz. Másrészt azonban a takarmányrépamagtermeléssel foglalkozó gazdaságok szaporodásával egy és ugyanazon fajtának is különböző minőségű magja lehet

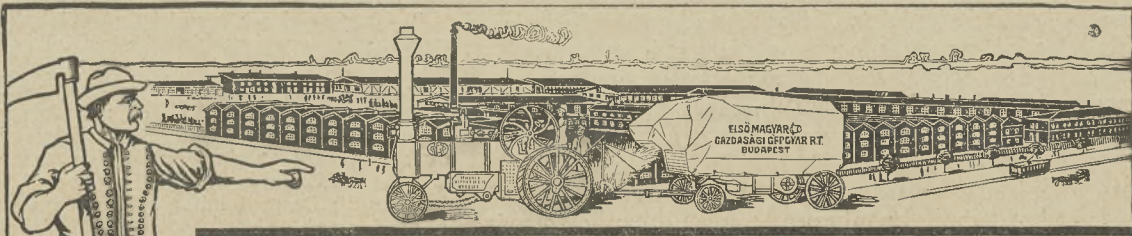
és van is a forgalomban. Ugy, hogy e tekintetben már ott vagyunk, hogy tisztán a leginkább beváló fajta megválasztásával még nem biztosítjuk egyuttal az elérhető legnagyobb szárazanyag termést is.

Egy és ugyanazon répafajta közt levő különbség (a takarmányrépa beltartalmának minőség tekintetében) a helytelen magfogásból eredvén, érdekünk, hogy csak onnét szerezzünk be takarmányrépamagot, a hol minden tekintetben kifogástalan és lehetőleg a legmagasabb szárazanyag tartalommal bíró anyarépákat használnak csak fel, magtermelésre. E szerint lehetőleg őrizkedjünk onnét takarmányrépamagot beszerezni, a hol az anyarépa kiválasztására gondot nem fordítanak és csak tömegmagot termelnek. Ilyen takarmányrépa-magból hiába is kívánánk azt, hogy nagy, száraz anyagtermést adjon. Mert ne feledjük azt, hogy sokkal valószínűbb az, hogy a gondosan kiválasztott és magas szárazanyag tartalommal bíró anyarépa jobban átörökíti ezen tulajdonságát és ezáltal az ilyen anyarépából fogott mag végeredményben nagyobb szárazanyag termést is ad, mint olyan mag, a melynél az anyarépa ezen tulajdonságára tekintettel nem voltak. A mag ezen tisztán az anyarépától átörökölt tulajdonságot semmiféle külső beavatkozással (csávázással, hámozással, dezinficiálással, a mit a magkereskedelemben impregnálásnak neveznek) befolyásolni nem tudjuk. Miért is a takarmányrépamag beszerzésénél igen fontos, hogy a magtermelés módjára is tekintettel legyünk és csak onnét szerezzünk be magot, a hol a takarmányrépa minőségének javítására gondot fordítanak.

Hogy nemcsak az egyes fajták közt, hanem egy és ugyanazon fajta közt is van különbség a szerint, hogy megfelelő magot használtunk-e vagy sem, azt bizonyítja az alábbi termelési kísérlet, melyet Juhász Árpád és Oroszy István tanárok a kassai gazdasági akadémia növénytermelési kísérleti terén végeztek. A kísérleti tér legegyszerűbb részéből Oroszy István barátom a szedésnél kihalított 20 négyszögöl területet azért, mert az eredeti 200 négyszögöl kísérleti parcella termésének pontos lemérése igen nagy nehézségekkel járt. Ezen összes kísérleti parcellákból egy irányban kihalított 20 négyszögöl terület termése lett lemérve és megvizsgálva. Fogadják köszönetemet a fenti urak azért, hogy a kísérleti répát kémiai elemzésre és a termés eredményeit felhasználásra átengedni szivesek voltak.

A kémiai vizsgálatnál, hogy lehetőleg minél jobban az átlagos összetételét kapjam meg a kísérletre használt répafajtának, úgy választottam meg a répákat, hogy minden nagyságu takarmányrépa egyforma mennyiségben lett megreszelve és összekeverve (a mennyiség nem súlyban, hanem drb számban értendő), ha legnagyobb volt 10 drb répa, akkor ugyanannyi drb volt véve a középnyagból, közép-ből és kis takarmányrépából. A takarmányrépa-mintának illetően összeállítását azért tartottam szükségesnek, hogy a lehetőség határan belül kizárjam azon hiba forrásokat, mikcnnét eredtek volna, hogy kisebb vagy nagyobb takarmányrépa lévén több, az elemzésre használt anyagban a szerint magasabb

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépektől!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGÁN JÁRÓK** (utimozdonyok)
cséplési, vontatási és szántási czélokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.)

Referenciák az ország minden vidékéről!

Legtökéletesebb rendszerű

**Gőzcséplő-
készletek**

vagy alacsonyabb eredményeket kaptam volna. Mert már rég bebizonyított tény az, hogy nagyobb takarmányrépában százalékban mindig kevesebb szárazanyag és cukor

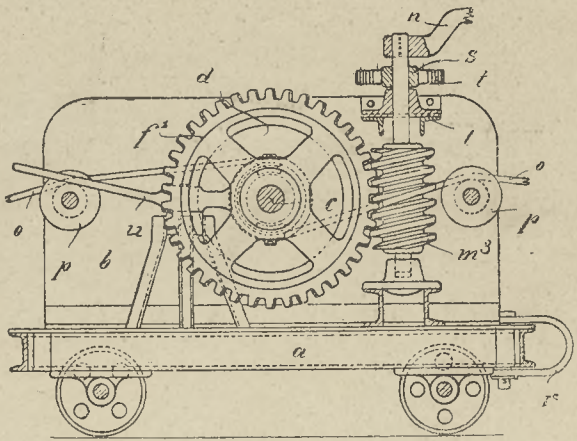
van, mint kisebb takarmányrépában. A termés eredményei nincsenek átszámítva k. holdakra, azért a táblázatban a termés mennyisége 20 négyszögöl területre vonatkozik.

rendesen a legkisebb szárazanyag terméssel együtt jár. Ezek után lássuk az általánosan ismert egy és ugyanazon takarmányrépafajták közt milyen különbség van, ha a kísérleti adatokat nem 20 négyszögöl területre, hanem egy k. holdra viszonyítjuk:

Répafajta neve	A mag beszerzési helye	A termés mennyisége kilóban	A répa összetétele százalékban		A száraz anyag cukortartalma százalékban	Termelt száraz anyag kilóban	Termelt cukoranyag kilóban
			Száraz anyag	Cukor			
Sárga eckendorfi	Armin zu Criven	416	13.31	6.2	46.59	56.37	25.79
" "	Borries	352	17.60	10.3	58.52	61.95	36.25
" "	Magyar mezőgazdák szövetkezete	350	14.06	8.0	56.95	49.21	28.00
" "	Mauthner impreg.	309	12.30	5.1	41.95	38.01	15.76
" "	Mauthner ered. észak-németországi	250	14.83	6.6	44.54	37.08	16.50
" "	Mauthner	289	13.52	6.1	45.11	39.07	17.63
" "	Teleki javított, csávázott és szárított	292	12.75	5.7	44.75	37.23	16.64
" "	Teleki javított, rendes	293	12.38	6.3	50.88	36.77	16.42
" "	Widder abauj-széplak, rendes	284	14.68	7.3	49.75	41.69	20.73
" "	Widder abauj széplaki, furott	314	11.23	3.9	34.72	35.26	12.25
" "	Wohanka	331	14.66	8.1	55.25	48.52	26.81
Vörös eckendorfi	Borries	294	14.49	6.8	46.92	42.53	19.99
" "	Magyar mezőgazdák szövetkezete	294	15.16	9.5	62.66	44.58	27.93
" "	Mauthner impregnált	331	12.04	3.5	29.07	39.85	11.59
" "	Mauthner észak-németországi	314	11.26	5.1	45.29	35.36	16.01
Sárga oberndorfi	Magyar mezőgazdák szövetkezete	328	13.47	8.2	60.87	44.18	26.89
" "	Mauthner impregnált	291	17.91	10.3	57.51	52.11	29.97
" "	Mauthner D. G. O.	297	14.39	7.4	51.42	42.74	21.98
" "	Mauthner G. O.	332	14.71	7.3	49.62	48.84	24.14
" "	Teleki csávázott, javított	279	16.77	8.4	50.09	46.79	23.54
" "	Teleki rendes	246	14.50	7.6	52.41	35.67	18.67
" "	Obendorfer Züchter Genossenschaft	231	11.74	6.0	59.39	27.19	15.84
" "	Widder abauj-széplaki	285	15.43	7.2	46.72	43.97	20.52
Vörös oberndorfi	Wohanka	264	16.05	8.9	55.45	42.37	23.50
" "	Mauthner impregnált	258	15.44	7.2	46.63	39.83	18.58
" "	Adriányi	280	12.94	6.3	48.69	36.23	17.64
Sárga olajbogyó	Magyar mezőgazdák szövetkezete	272	12.64	5.6	44.30	34.38	14.73
" "	Mauthner impregnált	291	13.74	6.00	43.66	40.98	17.46
" "	Mauthner D. G. V.	220	12.37	4.7	37.99	27.21	10.34
" "	Mauthner G. V.	290	15.01	7.4	49.30	43.53	21.46
" "	Widder Gold Tankord	289	18.22	9.4	51.59	52.65	27.16
Vörös olajbogyó	Magyar mezőgazdák szövetkezete	251	14.47	5.1	35.24	36.32	12.80
" "	Mauthner impregnált	225	15.11	8.00	52.94	33.99	18.00
" "	Widder abauj-széplaki	219	15.51	8.4	54.15	33.97	18.39
Óvári	Teleki-Óvári hámozott	253	14.08	6.6	46.86	35.62	16.70
" "	Teleki-Óvári rendes	202	13.45	5.4	40.14	27.17	10.91
Vörös Mammuth	Magyar mezőgazdák szövetkezete	217	15.32	9.4	61.35	33.19	20.40
" "	Mauthner impregnált	213	16.64	8.3	49.87	35.44	17.68
" "	Mauthner D. R. M.	242	15.49	6.7	43.25	37.48	16.11
" "	Mauthner R. M.	227	15.48	9.5	61.36	35.08	21.56
" "	Widder abauj széplaki	219	14.31	7.40	51.71	31.34	16.21
" "	Wohanka	228	11.73	5.7	49.44	26.86	12.99
Francia zöldfejű	Mauthner G. Z. eredeti	295	17.42	9.2	52.80	51.35	27.14
Francia rózsaszínű	Mauthner M. Z. eredeti	261	18.71	8.8	47.03	48.82	22.97
Sárga Mammuth	Adriányi-Markó	232	16.69	9.4	56.32	38.72	16.58
Sárga Vauriac	Mauthner G. V. C.	274	16.66	8.9	50.03	45.64	24.38
" "	Widder abauj-széplaki	302	13.49	8.2	60.78	40.74	24.76
Friedrichswerthi eredeti	Meyer Friedrichswerth	300	15.78	10.1	64.05	47.34	30.30
Ideal	Kirsche Pfiffelbach	389	17.20	9.00	52.32	49.71	26.01
Lanker fehér	Lanker	204	16.26	9.95	65.77	33.16	20.30
Lanker sárga	Lanker	255	16.04	7.8	48.62	40.90	18.89
Leutewitzer sárga eredeti	Otto Steiger	299	14.53	7.8	53.67	43.44	23.32
" vörös eredeti	Otto Steiger	272	15.27	7.9	51.73	40.93	21.69
Altenveddinger	Mohrenweiser	252	15.74	8.9	56.54	39.61	22.43

A táblázat összehasonlításánál tekintetbe kell venni azt, hogy minden kiló szárazanyag többletnek k. holdanként 80 kiló szárazanyag terméstöbblet felel meg, abban az esetben,

mest hasonlítjuk össze, igen feltűnően látható, hogy az egyes takarmányrépák közt, valamint egy és ugyanazon fajták közt is milyen nagy különbség van, a mi a valóság-

22-ik ábra. A Boos-féle tuskóirtó gép keresztben metszett vázrajza.

Ezen nagy különbséget csakis a takarmányrépa magjának minőségével lehet magyarázni, hiszen a kísérleti répáknak nemcsak talajuk, éghajlati viszonyai, hanem még megmunkálásuk is teljesen egyforma volt. Miért is répamagot csakis megbízható helyről szerezzünk be.)*

Biró Gusztáv.

Fatuskókat kiszaggató gép.

A tuskók eltávolítása régi módon, kézzel, fejsze és ortó kapával, meglehetősen fárasztó és piszogó munka. Ennélfogva drága. Rendesen felébe szokták kiadni, — ha akad rá vállalkozó. A fásasztó munka miatt a vállalkozó kiszaggató tökéletlenül szedik ki a gyökereket. Sokszor felét vagy még többet is bennhagynak.

Erős ágyakban lorgó tengelyen függőleges csavar forog, s a szegletes csavar görbületei egy dobnak fogas kerekét forgatják, még pedig hosszú, erős rud segítségével. A fogaskerek tengelyén acél sodronykötél csavarodik föl és pedig úgy, hogy egy hengerre

*) Nagyon derék munkát végeztek kassai professzoraink e répatermelési kísérlettel és csak azt sajnáljuk, hogy e vizsgálat a protein tartalomra nem terjedt ki. Igaz, bennünket a répák cukortartalma nagyon érdekel, de nem kevésbé érdekel a protein is. Mi a répafajták tökéletesítését nemcsak a cukortartalom emelésében, hanem a protein emelésében is látjuk. Szénhidrátokat bőven termelünk. De proteinban szűkölködnek rendszerint a gazdaságok. Szerk.

23-ik ábra. A Boos-féle tuskóirtó gép működésben.

hogyha a kihatott 20 négyszögöl helyes átlagtermést adná. A valóságban azonban nem egészen így van, miután a répatáblák szélei rendszeren jobban ki vannak olyan kártevőnek is téve, a mi a tábla közepén nem igen fordul elő. De tegyük fel, hogy a répatábla termése mindenütt olyan, mint a milyen a lemért területen volt és ha most ezen átszámított k. holdankénti szárazanyag ter-

ban tényleg meg is van. Itt akarom megemlíteni még azt, hogy a cukortermés nagysága nem mindig azon takarmányrépafajtáknál a legnagyobb, a melyeknek szárazanyagtermése a legmagasabb, mert a cukortermés mennyisége a szárazanyag cukortartalmának százalékától függ, a mely a jelen vizsgálatom szerint: 65.73%-tól 29.07%-ig változik, míg azonban a legkisebb cukortermés

Ganz és Társa, Hofherr és Schrantz felsőmagyarországi vezérképviselői

Gőzekealkatrészek, ekevasak, acél- és fémalkatrészek, gőzesodrony-kötelek. Sack-rendszerű ekerészletek, ekevasak, kormányok, mindenféle gazdasági gépek. Kazánkovács munkák. Új tűzszekrények. Malomberendezések. Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.

Szilágyi és Diskant gépgyára Miskolcz.

Árcsókár!

Pontos kiszámítás!

fekszik. A gépet másik oldalról valamely fatörzshöz vagy tuskóhoz erősítik, hogy a támpont meglegyen. Ha a tuskó közelében ilyen támpont hiányzik, akkor földre hajló támaszvasakkal a gépet erősen meg lehet támasztani. 23-ik ábránkon az itt leírtak szemmel kísérhetők. Árát a gépnek nem tudjuk. Érdeklődők forduljanak a feltalálónak fent kitett címére.

A műtrágyák vásárlása.

A műtrágyák használata nélkül belterjes gazdálkodást folytatni ma már alig lehet és a mai viszonyok között csak az okszerűen belterjes gazdaságok életképesek, azért a műtrágyák használata hazánkban is állandóan terjed, de sok gazdának nincsen elegendő tájékozottsága a műtrágyák vásárlásánál szem előtt tartandó elvek felől és azért most a tavaszi műtrágya vásárlás küszöbén, szükségesnek vélem ezek megbeszélését. Annyival is inkább szükségesnek tartom ezt, mert legutóbb is egyik szaklapunk egy gazdától származó oly kérdést hozott, mely fenti állításmat a legnagyobb mértékben igazolja.

Első sorban az a fontos kérdés, hogy a műtrágyával pótlendő növényi táplálóanyagot milyen trágya alakjában célszerűbb alkalmazni, mert például a rövid tenyészidejű tavasziak (árpa stb.) alá csakis a gyorsan ható trágyafélék, más esetekben (pl. luczerna stb.) a lassabban, de tartósabban ható trágyák használata előnyösebb. Ilyenkor a kezünk kötve van, mert csak arról határozhatunk, hogy pl. szuperfoszfátot vagy a Thomassalakot hol vásároljuk. De sok esetben mind egy, hogy a foszforsavat, nitrogént vagy kálit, milyen trágya alakjában alkalmazzuk s ekkor már a vásárlás előtt számításot kell tennünk, hogy melyik trágyában kapjuk olcsóbban a pótlendő növényi tápanyagot.

Bármiféle műtrágyát vásároljunk, első és fő feltétel az, hogy ne mázsaszámra, azaz sulyra, hanem belső tartalom szerint kössünk alkut és csakis szavatolás mellett, nehogy értéktelen anyagokat fizessünk meg drága pénzen. Ha tehát műtrágyát vásárolunk, ne azt nézzük, hogy melyik műtrágya métermázsája a legolcsóbb, hanem azt, hogy a hatóanyag 1 kg.-ja melyikben kerül legkevesebbe. Ezen kívül tekintetbe kell azt is venni, hogy a koncentráltabb trágyafélékből kevesebb kell ugyanolyan területre, s ilyen trágya használatával szállítási költségünk kevesebb lesz.

Hazánkban a legjobban elterjedt műtrágya a szuperfoszfát, melyet vízben oldódó foszforsav tartalmáért vásárol a gazda. A szuperfoszfátot kilópercent szerint árulják, azaz egység ára nem az összsulyra vonatkozik, hanem, hogy hány százalék vízben oldódó foszforsavat tartalmaz. Pl. 1 q szuperfoszfát, mely 18 százalék vízben oldódó foszforsavat tartalmaz, a mai 52 filléres árat véve figyelembe 936 K-ba kerül. A szuperfoszfátokat, mint ásványi vagy csontliszt-szuperfoszfátot hozzák forgalomba, eredetüket véve figyelembe. Ez utóbbi rendszeren drágább, a mennyiben 05—2 százalék nitrogén is van benne, de ez keveset érő szerves nitrogén, miért is csak akkor érdemes vásárolni, ha olyan ára van a benne levő foszforsavnak, mint az ásványi szuperfoszfát foszforsavának. Ellenkező esetben, ha nitrogénre is szükségünk volna, azt külön vegyük meg.

A másik fontos foszforsav trágya a Thomassalak.

A Thomassalakot összfoszforsav tartalma alapján vásároljuk, de ki kell kötni, hogy annak legalább 80 százaléka cizitromsav (cizitrat) oldható legyen. A Thomassalak vásárlásánál ezen kívül még a finomságára is ügyelnünk kell, mert ez is nagy befolyással van e műtrágya jóságára, — a 75 százalék porfinom salakot már jónak mondják — miért is egységénél e tulajdonságot is ki kell kötni. A Thomassalak métermázsája 18 százalék összfoszforsav tartalmat feltételezve, melynek 80 százaléka cizitratban oldható, 32 filléres egységár mellett 5.76 K-ba kerül. De ezen árhoz még hozzászámítandó a vasuti fuvardíj is, a mennyiben a Thomassalak szállítási költsége Fiumétól vagy Bubenstől a vevőt terheli s ez métermázsánként körülbelül 120—130 fillért tesz ki. A szuperfoszfátot bérmentesítve küldik szét s a szállítási díjat a gyár fizeti. Tehát a felvett Thomassalak métermázsája 7 koronába kerül.

Ha a szuperfoszfát és a Thomassalak árait összehasonlítjuk, úgy tűnik fel, mintha a Thomassalak olcsóbb lenne, de ez olcsóság csak látszólagos, a mennyiben a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a cizitratban oldódó foszforsavból körülbelül 1.5—2-szer annyi szükséges, mint a vízben oldódó foszforsavból egyenlő hatás elérésére, tehát az árkülönbség ugyyszólván kiegyenlítődik közöttük. Ha azt akarjuk, hogy

miatt az imént említett műtrágyák, ugyyszólván, majdnem teljesen kiszorították a forgalomból. Ezt a trágyát újabban ismét reklamirozzák, de értéke még mindég vitás és azért kisebb arányú előzetes kipróbálás nélkül ne vásároljuk. Foszforsava lassan ható és legjobb esetben annyit ér, mint a Thomassalaké. A vásárlásnál is a Thomassalakról elmondottak lehetnek irányadók.

A foszforsav trágyákon kívül nagy jelentőségű van még hazánkban a nitrogén trágyáknak is. Ugyanis sok esetben a foszforsavtrágya hatása nem jelentkezik s ez azt mutatja, hogy a talajnak lehet ugyan bizonyos nitrogén készlete, de e mennyiség nem áll arányban az adott foszforsav trágyával és pótolni kell a nitrogént. A nitrogén trágyák hatása attól függ, hogy mily alakban tartalmazzák hatóanyagukat. A növények ugyanis a nitrogént salétromsav alakjában veszik fel, ha más alakban hozzuk azt talajunkba, előbb át kell alakulnia salétromsavvá, hogy a növények felhasználhassák.

A leggyorsabban ható nitrogéntrágya a chilisalétrom, melyben salétromsav alakjában van a nitrogén, azért gyorsan ható, a kénsavas ammoniákban ammonia alakban van jelen, a többi nitrogén trágyákban, szerves állapotban található fel pl. bórliszt, vérliszt. Nagyobb jelentősége nálunk a két elsőnek van.

Ha a chilisalétromot métermázsára számra vásároljuk, ki kell kötni, hogy legalább 15.5 százalék nitrogén legyen benne, továbbá, hogy perklorátmentes legyen, mert e só a növényekre, különösen pedig a gabonafélék kalászhiányására káros hatással van. Azonkívül célszerű még kikötni, hogy 3 százaléknál több nedvessége ne legyen, miután meg-

lehetős vízfelszívó képessége lévén, könnyen összeáll, a mi az elszórást nagy mértékben akadályozza.

A kénsavas ammoniák vásárlásánál arra kell ügyelnünk, hogy a garantált nitrogén tartalma meglegyen, továbbá rodanammoniakot ne tartalmazzon, mert ez a növényekre erős mérég. A rodan jelenlétét már külsőleg is felismerhetni, ugyanis a kénsavas ammoniak fehér színét rozsdabarnára változtatja át. A kénsavas ammoniak 20 százalék körül szokott nitrogént tartalmazni.

Újabb időben másik három nitrogéntrágya is kezd nagyobb mértékben forgalomba jönni. A mézsalétrom, méz-nitrogén és nitrogén-mész. Hatás tekintetében az első a chilisalétromhoz, az utóbbi kétfő inkább a kénsavas ammoniákhoz hasonlít.

Hogy a nitrogén trágyák közül melyiket használjuk, azt az illető trágyák olcsósága állapítja meg. Az olcsóság meghatározására szolgáljon például a következő számítás: Ha 100 kg. chilisalétrom ára 32 korona és 15.5 százalék nitrogén van benne, akkor 1 kg. nitrogén ára ezen chilisalétromban $32 : 15.5 = 2.06$ korona; 100 kg. méz-nitrogén ára 29 korona, nitrogén tartalma 21 százalék, 1 kg. nitrogén tehát a méz-nitrogénben $29 : 21 = 1.38$ koronába kerül. A mint látjuk a méz-nitrogénben a nitrogént olcsóbban vesszük meg. Azonban a chilisalétrom nitrogénje hatásosabb és mint az eddigi kísérleti tapasztalatok bizonyítják, körülbelül 5 százalékkal kell több a méz-nitrogén hatóanyagából; pl. 1 katasztrális holdra a chilisalétrom nitrogénjéből 12 kg. szükséges, a mi 24.72 koronába kerül, addig a méz-nitrogénjéből 15 kg. kívántatik meg, a minek az értéke 20.70 korona. Az utóbbi használata tehát ajánlatosabbnak látszik, de azért a chilisalétromot még sem fogja kiszorítani, ugyanis a méz-nitrogén a közvetlen érintkezés mellett a növények levézetére mérgező hatású és fejtrágyázásra nem használható.

A káli trágyák nálunk még nincsenek annyira elterjedve, mint a milyen szükség volna rájuk. E trágyafélék különösen a tőzeges és homokos talajokon bírnak nagy jelentőséggel, s e talajokon nélkülük ugyyszólván meg sem lehetünk, a mire már a magyar gazdák is kezdenek rájönni s remélhető, hogy mihamarabb általánossá válik a használatuk.

Legnagyobb jelentőségűek a kait és a koncentrált kálisók. Mindkettőt a stassfurti kálisindikátus bocsájtja forgalomba. Hogy melyik lesz a gazdára nézve hasznosabb, az a trágyázás célján kívül attól is függ, hogy melyikhez jut olcsóbban. Erre nézve a következőkben találunk felvilágosítást.

Stassfurtban mindkét műtrágya kilópercentje körülbelül egy árba kerül. De a kait csak 12 százalék tiszta kálit tartalmaz, míg pl. a 40 százalékos kálisó, mint a neve is mutatja 40 százalék tiszta kálit foglal magában, tehát a kaitból épen háromszoros mennyiségre volna szükségünk. Magától értetődik, hogy kait rendelés esetén a szállítási költség is háromszorosra emelkednék, a mi a benne levő tiszta káli árat tulságosan megdrágítaná. Ha tehát nem okvetlenül kait trágyázásra volna szükségünk, észszerűbb ha 40 százalékos kálisót rendelünk.

A főbb trágyafélékkel végezve, még fel kell említenem a különböző név alatt forgalomba hozott speciális keverék trágyákat, melyeket

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

egysek még mindég vásárolnak. Gondolkozó gazda ilyet nem vehet, hiszen nemcsak a trágya összetételének, de a talajnak is nagy befolyása van arra, hogy mily műtrágyát használjunk. Már pedig a gyárakban receptek szerint összeállított trágyák a legkifogástalanabb belső tartalom mellett sem felelhetnek meg a talaj igényeknek, mert hisz az a gyáros nem ismerve talajunkat, honnan tudhatná, hogy mennyi és mily tápláló anyagokra van szükségünk. De továbbá e speciális trágyák rendszeresen többbe kerülnek, mintha azokat külön-külön véve, maga a gazda keverné össze.

Alig van olyan kereskedelmi áru, mely annyira alkalmas a hamisításra, mint a műtrágya, épen ezért a helytartalom vizsgálata nélkül sohasem szabad vásárolni, sőt már az egyezség is úgy kötendő, hogy a hiteles vegyvizsgálat alapján legyen fizetendő a vásárolt műtrágya. A vegyvizsgálat részére, a mint megérkezett a rendelt műtrágya mennyiség, azonnal mintát kell belőle venni, még pedig hivatalos közeg közbejöttével, leghelyesebben a műtrágya kiváltáskor az állomási főnök jelenlétében történik ez, mely esetben az ő hivatalos pecsétje bizonyítja a mintavétel hitelességét. Minden kocsirakományból külön-külön kell a mintákat venni és minden kocsiból kettőt, melyek egyikét a gazda magánál tartja, míg a másikat valamelyik vegyvizsgáló állomásnak kell az elemzés véghezvitelére beküldeni, az állomás aztán igen csekély díj ellenében a kívánt alkatrészekre vizsgálja meg a műtrágyát.

Ha e vegyvizsgálat elmarad, esetleg már a vásárláskor elvesz a műtrágya használatától várható jövedelem, s ilyenkor a magyar gazda a műtrágyát okolja a szenvedett kárért, nem pedig a saját lelkiismeretét.

Jancsó Béla.

KÖNYVISMERTETÉS.

A hegyvidéki gazdasági akció az 1906. évben. A földmivelésügyi miniszter most bocsátotta közre a hegyvidéki kirendeltségnek Kazy József miniszteri tanácsos által már a múlt évben összeállított jelentést a hegyvidéki akció terén az 1906. évben történekről. A jelentés most is részletesen számol be a végzett dolgokról és husz fejezetbe foglalja össze az egyes gazdasági és kereseti ágak fejlesztése érdekében tett intézkedéseket. Ezek közül mint fontosabbakat a következőket emeljük ki.

A nép használatában levő föld kereken 2900 kat. holddal gyarapodott, mert a fogarasi, iványi és remetei majorterületeket a kirendeltség átvette az uradalmi bérlőktől és ruthén kiscsárdáknak adta bérbe. Összesen ötvennégy község kiscsárdái kaptak bérbe földet egy-öt holdas parcellákban. Valamivel kisebbedett az ilyen bérletterület, de ez a fogyás inkább örömdetes. Mert az egyik kibocsátott területen egy faipari telep és vegyi gyár, a másikon pedig egy kaptafagyár létesül. Jelentékenyen szaporodott egyébként a kiscsárdák földbirtoka vétel útján is. Bereg vármegye felvidéki járásának huszonnégy községe részére megszerezte a miniszter a hitbizományi uradalom Háthegység nevű, kereken 5000 holdas erdőbirtokát, és 3000 hold területű szántó és legelő-birtokát. Sáros vármegyében

megszerezte a miniszter ugyancsak főrézben kiscsárdák részére az 5152 holdnyi zborói uradalmat. Közbenjárásával kereken 1900 hold föld jutott egyes községek kezére részint a hitbizományi, részint a kincstári birtokokból. Ezzel az akcióval fokozatosan mind több földhöz jut a nép. Igen nagy eredmények vannak a háziipar terén. A háziipar összesen 1318 kiscsarda-családnak közel 85.000 korona keresetet adott. A legtöbben a helyi viszonyokhoz képest fafaragással (680) és gazdasági kosárfonással (381) foglalkozott, de 117-re szaporodott a vászonszövés és 48-ra a művirágkészítéssel foglalkozók száma. A gazdasági ismeretek terén az alsóverezkei havasi mintagazdaság és tejgazdasági telep, a szolymvári állami gazdasági ismétlő iskola és a hegyvidék különböző pontjain tartott népies gazdasági előadások fejtek ki eredményes munkát. És e tekintetben fejlesztő hatást gyakorolt a nép nagy tömegének az Alföldön nyári aratómunkára való elszerveződése is. A hitelszövetkezetek száma 14-el, a hitelszövetkezeti áruraktárak száma 9-el gyarapodott. Most már tehát 125 hitelszövetkezet és 46 áruraktár működik a hegyvidéken. A nép kereken 3·7 millió koronát vett kölcsön, de másrészt üzletrészekre 0·8 millió koronát, tartalékalapokra és takarékbetétekre pedig több mint 0·9 millió koronát fizetett be. Az áruraktárak hűtő-hálózatát meghaladta az 1

kulturális és gazdasági élet fejlesztésére szolgáló minden irányú ügy elintézésénél.

A „Cséplőgépek szerkezete és kezelése“ írta Balassa Frigyes felügyelő, czimű mű első kiadását a földmivelésügyi m. kir. miniszter a következő módon ajánlotta a gazdasági közönség figyelmébe:

»Balassa Frigyes, m. á. v. gépgyári felügyelőnek »A cséplőgépek szerkezete és kezelése« czimű munkáját nevezett kérelmére megbíráltattam. A bírálókat szerint a munka kitűnő szolgálatot tehet mindazoknak, a kik a csépléssel foglalkoznak. Ezek alapján indítatva érzem magamat arra, hogy a szerző kiadásában megjelent és öt koronáért forgalomba hozott művét az összes gazdasági egyesületek és gazdák körök figyelmébe ajánljam.«

A könyv első kiadása rendkívül kedvezően fogadtatott és körülbelül három év alatt fogyott el, azonfelül úgy a kereskedelmi, mint a földmivelésügyi miniszteriumok által tankönyv gyanánt engedélyezve lett. A könyv híre Németországba is elterjedt és a hannoveri műegyetem egyik tanára átdolgozta és német viszonyokra alkalmazta és Oldenburg kiadásában legközelebb meg fog jelenni. Ezen körülmény is igazolja, hogy a mű a szakirodalomban valóban uttörő és az érdekelt köröknek nagy szolgálatot tesz.

A könyv második kiadása javított és bővített tartalommal, valamint számos új ábrával jelent meg. Beszerezhető a szerzőnél, Budapest, X., Rezső-tér 1. sz. alatt.

A »Vasárnapi Új ág« február 2-iki száma Koburg Fülöp herceg gömöri vadászatai-

ról közöl nagyobb közleményt, számos érdekes képpel. Szépirodalmi olvasmányok: *Endrődi Sándor* és *Balla Ignác* verse, *Rákosi Viktor* regénye, *Ady Endre* elbeszélése, *Fogazzaro* regénye. Egyéb közlemények: czikk a mesterséges gyémántról *Egressy Ákos* személyes visszaemlékezése Garibaldira, képek a párisi Louvre Apolló-terméről, a pólai tengeri hadgyakorlatokról, az óbudai választásról s a Ganz-gyár égéséről, tárczaczikk a hét-ről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. »Vasárnapi Újság« előfizetési ára negyedévre négy korona, a »Világkrónika«-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a »Vasárnapi Újság« kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap« a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. *Cselédek holmijának vámmentessége.*

Ha egy gazdasági cseléd Szerbiából haza akar költözködni s a meglévő holmiját haza akarja vinni a saját szükségletének fedezésére, u. m. butort, ágyneműt, a hus, liszt, zsír, kolbász és salonnakészletet, megvámolják-e azt? Esetleg hová lehet vámmentességi igazolványért fordulni? Mert Szerbiába költözködéskor mindezekre kaptunk vámmentességet. Szemendria. K. J.

Kérdés. *Mesterséges csikólegelő létesítése.*

1200 öles 11 hold kiterjedésű marha- és csikólegelőt akarok létesíteni. Klimánk Békésmegyében száraz, a talaj erős, kötött. Kérdem gazdatársaimat, hogy milyen fűmagkeveréket használjak? Honnan lehet legelőnyösebben jó, csiraképes fűmagot beszerezni? Megjegyzem, hogy 18 soros Unikum-drill vetőgépem van. Hogyan állítsam be, hogy lehetőleg sűrűn vessen be? Védő növényül zabot akarok használni. Hány liter zabot vessek el holdankint, hogy a fűmagot növényében meg ne gátoljam. És melyik hónapban? Gy. A. J.

Kérdés. *Bika bewaggonirozása.*

Ha a bikának orrkarikája nincs, miként kell a bikát waggonba rakni? H. P.

Kérdés. *Melyik a legczélszerűbb szekérlámpás?*

Tejet szállítok minden este a szomszéd községben levő tejszövetkezetbe. Néha nagyon sötét van és lámpásra van szükség. Most közönséges viharlámpást használok, de ez nem felel meg a czélnak, mert miután tejes szekere nem féderes, kocsisom pedig este lévén, sebesen hajt, — a szekér nagyon ráz, a rázás folytán a petróleum a viharlámpából kirázódik és így több meg kárba, mint a mennyi el ég, sőt a lámpa ki is alszik.

Kérdem, nincsen-e czélszerűbb utazólámpa, mint a közönséges, petróleumos viharlámpa?

Nincsen-e valami ügyes szerkezet, a melyre a petróleumos vagy gyertyás lámpát fel lehetne akasztani és a mely a szekérrázást fel fogná? M. A.

Kérdés. *Egy téglagyár — épületek, gépezet — tartozéka-e azon területnek a melyen fekszik?*

Érdekelve vagyok nagyobb összegig egy olyan birtoknál, a melyen egy teljesen felszerelt téglagyár van építve.

Vöröslóheremagot vásárlók.

Kisarankás áruért **175 K-ig**, **Arankamentes** áruért **185 K-ig** fizetek métermázsánként ab vidéki állomás, ott átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 5 kilós mintát utánvétellel kér, az eladó mennyiség közlésével

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari
magnagykereskedése

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.

Azon esetben, ha ezen birtok árverésre kerülne, a birtokkal együtt a vevő tulajdonába megy-e a gyár is? T. i. az épületek és a gépezet is? Ugy tudom, hogy a gépek ára még nincsen egészben megfizetve. Azon esetben, ha a jelenlegi tulajdonos a gépek árát nem fizetné ki az esetleges árverésig — a vevő tulajdonába mennek-e át a kifizetetlen gépek is, avagy ezekre nézve fennmarad a tulajdonjoga az illető gyárosnak?

§ Szíves felvilágosítást kérek kérdéseimre pozitív törvényre, vagy curiai döntvényre való utalással.

A gépek működésben voltak a múlt évben, tehát be vannak építve. Most azért szünetel a gyár, mert nincsen téglagyártási idény.

M. A.

Kérdés. Nyárfák ültetése a határra.

Legelőm mellett egy régi meszgye-árok húzódik el. Ez az árok az én tulajdonom. Ezen árokba végig nyárfákat akarok ültetni. Mit mond a törvény? Mily távolságra a határszéltől szabad ültetnem? Honnan lehet ültetésre való nyárfát beszerezni? Gy. A. J.

Kérdés. Kerti föld vegyelemzése.

Kertem földjét vegyelemeztetni óhajtanám, hol lehet azt eszközöltetni? N. P.

Kérdés. Vadászterületi bérletek?

Községünk vadászatát bérbeadta a képviselő testület kihirdetés nélkül. Mint rendszeren, községi gyűlésre összegyűltünk, megjelent a régi bérlő s a jegyző ur felszólítására neki ajánlották ismét a vadászatot 100 koronáért. Én mint virilista, jelen voltam, ígértem 200 koronát. Reámse hallgattak. Szabadkészből kiadásért a község nem folyamodott.

Megfelebbeztem az ügyet és kérvényt adtam be az alispánhoz, hogy nyilvános árverésre kerüljön a terület. Már negyedik hónapja elmúlt, de még felelet nem érkezett. Nem-e lehetne a határozatot megsemmisíteni rövidebb uton? Hogyan és miképpen és eddigi fáradságom kárba veszett-e? K. F.

Felelet. Cinquantino és bánáti tengeri árkülönbsége című kérdésre.

Hogy miért van a Cinquantinonak 1 korona 40 fillérről nagyobb ára mint a bánáti tengerinek Ausztriában (és tényleg, a Neue Freie Presse árjegyzésében ilyen különbség naponta olvasható), az onnan ered, hogy a Cinquantinonak sokkal nagyobb a tápanyag-tartalma, mint a bánáti tengerinek.

Idézhetek ennek igazolására a bécsi vegy-kísérleti állomás által végzett elemzéseket:

	Víz	Protein	Zsir	Keményítő
Cinquantino	15.75	12.44	7.11	70.51
Bánáti	15.21	9.87	4.94	72.07
Pignoletto	14.68	12.34	7.04	69.85
Lófogó	—	9.85	4.07	70.52

Ebből tehát kitűnik, hogy a Cinquantino, a melynek összetétele a Pignolettoéval majdnem analog, mintegy 2½%-kal több proteint és 2% zsírral többet tartalmaz, mint a

bánáti tengeri, a melynek összetétele ugyanis a lófogóéval egyenlő. Ez a különbség megmagyarázza ezen olasz tengerinek több értékét a hizlálókra nézve, valamint a szeszgyártásra nézve a több keményítőt tartalmazó bánáti tengeri értékesebb, ha a szesznyereményt nézi és a szárított moslék nagyobb belértékétől eltekint. Daróczy Lénárd.

Felelet. Pignoletto kukorica rendementje című kérdésre.

Kérdésére feleletül szolgáljon egy néhány vizsgálati eredmény, melyet a magyaróvári gazdasági akadémia növénytermelési tanszéke nyert több tengerifajta csutka és szem egymáshoz arányának megállapításánál. E szerint volt: a kanadainál 84.5% szem, 15.5% csutka. Prairie királynője-nél 89.4% szem, 10.6% csutka. Cinquantinonál 88.1% szem, 11.9% csutka. Szalontainál 82.4% szem, 17.6% csutka. Álcuthi pignolettonál 83.8% szem, 16.2% csutka. Pádunál 77.2% szem, 22.8% csutka. Sárga lófogónál 80.0% szem, 20% csutka. Székelynél 83% szem, 17% csutka. Florentinánál 82.9% szem, 17.1% csutka. Bristolnál 80% szem, 20% csutka.

Ezen számokból láthatja, hogy a 81:19 arány nem csak lehetetlennek nem mondható, de kiválónak sem. Nemesítéssel az arányt 88:12-re igen könnyen hozható, sőt egyes csöveknél a 91:9 sem lehetetlen, mint azt vizsgálataimnál épen a pignoletto tengerivel tapasztaltam. Legány Ö.

Felelet. Az árvarozsnok mint legelőfü című kérdésre.

A juhászatnak reduktiójával tartott lépést az árvarozsnok vetésének terjedelme is. A rozsnokot azért termelték, mert a szárazságot semmiféle polyvafű úgy ki nem állja. De csak televénydús földben ad nagy terméseket, televényben szegényebb földeken mérsékelt a hozama. Az első évben egy kaszálásra lehet számítani, a rákövetkező években kettőre. Ugy mint a tarack, szertefutó gyökereket hajt és azért nagyon alkalmas töltések begyepesítésére is. Legcélszerűbb az első években egyszer kaszálni s aztán legelőnek használni, a későbbi években csak legelőnek. A legnagyobb hidegeket türi és 12—15 évig is eltart. Mint takarmány, nem elsőrendű, mert kevés a proteintartalma, de meg kemény is a szára. Luczernával elegyen vetve az utolsó években nagyon javul a minősége. P.

Felelet. Elgyepesedett luczerna című kérdésre.

A luczernás elgyomosodásának többféle oka lehet u. m.: a talaj meg nem felelő volta, illetőleg annak soványsága, a hiányos talajmunkálás, a helytelenül megválasztott elővetemény, végül az ápolás hiánya.

A mi a luczerna talaját illeti, erre nézve hangsúlyoznom kell, hogy ebben a tekintetben a luczerna igényes növény, mert a talaj mélyrétegűségét feltétlenül megkivánja, illetőleg ezzel élettartama szoros összefüggésben van. A sekélyrétegű talajon csak 1—2 évig él, illetőleg sinylődik. Ugyancsak a fenékvízzel szemben igen érzékeny s e tekintetben is ügyelni kell talajának megválasztásánál. Mészen hiányt nem szenvedő, középkötött talaj legjobban felel meg a luczernának. Hazánkban nagyon sok helyen nem neki való talajon termelik a luczernát, a hol megerősödni nem tud, a hol csak gyomtanyát képez. Főleg ez az oka annak, hogy hazánkban a luczernások megvénülnek, nemkülönben a talaj soványsága. Kiélt, sovány talajon jó luczernást remélni balgaság volna, viszonyt közvetlen alája istállótrágyát adni hiba lenne, mert ezzel csak az elgyomosodást segítjük elő. Leghelyesebb, ha előveteményeül trágyázott kapást választunk, ebben az esetben nemcsak jó erőben, de gyommentes állapotban is kapja a luczerna talaját. Ezen kívül foszforsav-tartalmu műtrágyákkal, mint Thomassalakkal vagy szuperfoszfáttal igen sokat segíthetünk a fejlődésén. Ezen műtrágyákból többet kell alkalmazni — tekintettel arra, hogy a luczerna több évig él — így a Thomassalakból 300—350 kg.-ot, a szuperfoszfátból 200—250 kg.-ot kat. holdankint, a mit az őszi szántásra még őszi folyamán, illetőleg kora tavasszal a tavaszi talajmunkák megkezdése előtt kell elszórni. Ősszel mélyszántás, tavasz-

után következnek, azzal azonban számolnia kell, hogy ezzel a második répat nagyobb veszélynek teszik ki, illetőleg a répaellenségek túlságos szaporodása miatt, az azok elleni védekezés több költséget és fáradságot fog igényelni. Természetesen minden tekintetben kedveznie kell a répának, hogy az gyorsabban kikeljen, megerősödjön, fejlődjék. A talaj okszerű megmunkálásával, a kifogástalan, egészséges, jól csirázó mag vásárlásával s gyorsan fejlődő fajta-változat megválasztásával csak biztosabbá teheti a sikert. Célszerű lesz kat. holdankint 150—200 kg. szuperfoszfátot és 100—120 kg. chilisalétromot is használni. A szuperfoszfátot az őszi szántásra mielőbb, de legkésőbbben a vetési munkálatok megkezdése előtt szórassa el; a chilisalétromot pedig 2—3 részletben a kapálások előtt és harmat felszáradása után. Legány Ödön.

Felelet. A mésziszap célszerű felhasználása című kérdésre.

A czukorgyártás mellékterményeként nyert mésziszap 40—56% szénsavmeszet, 40—60% vizet és 1.5—4.5% ásványi anyagot tartalmaz, mely utóbbiban a foszforsav és kálium-tartalom a figyelmet érdemlő alkotórész.

A mésziszap jósága, valamint hatása függ a viztartalomtól és a mésziszap korától. Minél több vizet tartalmaz a mésziszap, annál többet kell belőle használni s ennél fogva a trágyázás költsége nagyobb lesz. Ugyisint hosszabb állás után a levegő behatása folytán sokat veszít hatékonyságából. Ezek szerint állithatjuk, hogy legjobb a frissen és jól sajtolt mésziszap.

A mésziszap hatása 5—6 évre terjed. Alkalmazása utáni 3—4. évben erősen istállótrágyázni kell. A felhasználandó mennyiség a talaj összetételétől függ. Kötött agyagtalajon 160—250, középkötöttön 120—150, homokon 80—120 méterháza lesz kat. holdankint a megfelelő mennyiség.

Kiszórása rendszerint a talajkészítő munkálatok végzése előtt történik. Azonban árpa alá jó lesz még télen át kihordani s egyenletesen eltergetni, hogy jól átfagyjon. Kitavaszkodáskor 8—10 centiméterre alászántandó. Hatása az első évben nem feltétlenül mutatkozik. Végül tanácsolom, hogy inkább zab vagy luczerna alá használja a mésziszapot; ezek ugyanis jobban meghálálják a meszesítést, mint az árpa. L. Ö.

Felelet. Márgás foltok a szőlőben című kérdésre.

Nagyon helyesen teszi kérdést tevő, hogy márgás foltokra Ripariát nem ültet. Ez kidobott pénz lenne. Én kitűnő eredményt értem el hasonló esetben Mourvédre Rupestris és Chasselas Berlandieri hibridekkel. Az utóbbit

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek az év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Aruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utcza 12. sz.

A Bór- és lithion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

Kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és közhvénynél, a czukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Szinyo-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfpark 2.

férfitől, a ki a költő szavaival élve, »hatott, alkotott és gyarapított«. Az elhunyt özvegye Feldheim Paulina és nővére Emilia, Bodor Károlyné, sógorai dr. Bodor Károly, Leveleki Márton, dr. Fodor Jenő és a kiterjedt rokonság gyászolja. Hült tetemeit e hó 7-ikén helyezték el örök nyugalomra a sényői sírkertben. Legyen áldott emlékezete!

Időjárás Jásznagykunszolnok megyében. A rég váravárt csapadék valahára e hó 1-én hó alakjában bekövetkezett, a mennyiben e hó 4-ének délutánjától egyfolytában e hó 4-ikének hajnaláig, tehát állandóan közel 60 óráig tartott. Az első 24 órai hóesés azonban fagyatlan nedves földre esvén az, a földeken ugyszólván teljesen elolvadván, a talajba szivalkodott, csupán a szélvihar által egyes helyekre nagyobb mennyiségben összehordott hó maradt meg. 24 óra után azonban a talaj is némileg hűlvén, a hó is tömörebben esvén, a hó már megmaradt és most a sík földet kint a szabadban átlag 30—40 cm. hóréteg takarja. Egyes helyeken azonban a szélvihar által összehordott hótömeg egy, sőt 1 és fél méter magas. Közlekedni teherrel ugyszólván lehetetlen, mert a hó alatt a talaj lágy, sáros. Kocsi levág mélyen a sárba, egyes helyeken kocsi, ló is felakad. Szánali közlekedés is az egyes fúvások miatt nagy nehézséggel lehetséges teher nélkül. Gazdaságokban épületek és takarmánytöli hó eltávolítással, a hol helyenkint a hó 2 méter is van, napok óta kell foglalkozni. Ma 7—8 fok hideg az idő.

N.

Az osztrák „Zentralstelle“ és a külföldi kereskedelmi szerződések. Ausztriában a mező- és erdőgazdaság érdekeinek védelmére alakult központ legutóbbi ülésén foglalkozott a külföldi államokkal kötendő kereskedelmi szerződésekkel, mely alkalommal erősen állást foglalt az ellen, hogy Argentínával kereskedelmi szerződés kötéssék, mivel egy ily esetleg megkötött szerződés az osztrák mezőgazdaságot erősen fenyegetné létfeltételében. A Görögországgal kötendő kereskedelmi szerződésre vonatkozólag kimondta, hogy azt elvben nem ellenzi, de csak azon esetben, ha a szőlőre kivetett autonóm vámtétel nem szállítatik le az új szerződésben. A Balkán-államokkal kötendő szerződések tárgyalásánál a központ a legerélyesebben állást foglalt mindennemű oly kísérlet ellen, a mely arra vonatkoznék, hogy a Balkán-államok részéről akár élő marha, akár vágotthusbáhozatal lehetővé tétessék a kereskedelmi szerződésekben kifolyólag. Az osztrák erdő- és mezőgazdasági központ erélyes állásfoglalását minden olyan kereskedelmi szerződés megkötése ellen, a mely a mezőgazdaság mai fejlődését veszélyezteti, örömmel üdvözölhetjük, mert az megegyezik a mi törekvéseinkkel is.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a Sopronmegyei Gazdasági Egyesülettel és a Sopronmegyei Gazda- és Erdőtisztek Körével karöltve, februárius 15-én és 16-án Sopronban, a vármegyeház nagytermében gazdasági előadásokat rendez, a melyeknek tárgysorozatát az alábbiakban közöljük és a t. Gazdatársakat azokra meghívjuk.

Tárgysorozat: Február 15-én: Délelőtt 10, óraker: Elnöki megnyitó. *Cserhádi* Sándornak az országos növénytermelési kísérleti állományvezetőjének előadása: Az utóbbi évek fontosabb növénytermelési kísérleteinek tanulsága I. rész. — Ezt követi az előadáshoz fűződő eszmecsere. 11 $\frac{1}{2}$ óraker: *Ujhelyi* Imre gazdasági akadémiai tanár előadása: Ujabb tapasztalatok a tejgazdaság terén. I. rész. — Az előadás után eszmecsere Délután 3 óraker: *Cselkó* István gazdasági akadémiai tanár előadása: A keményítőérték-elmélet lényege és alkalmazása. I. rész. Eszmecsere. 4 és fél óraker: *Ujhelyi* Imre: Ujabb tapasztalatok a tejgazdaság terén. II. rész. — Eszmecsere.

Februárius 16-án: Délelőtt 8 óraker: a sopronmegyei vajverseny eredményének kihirdetése és a díjak kiosztása a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület helyiségében. 9 óraker: *Cselkó* István előadása: A keményítőérték-elmélet lényege és alkalmazása. II. rész. — Eszmecsere. 10 és fél óraker: *Cserhádi* Sándor előadása: Az utóbbi évek növénytermelési kísérleteinek tanulságai. II. rész. — Eszmecsere. 12 óraker: *Szilassy* Zoltán orsz. képviselő-

előadása. G. E. O. Sz. ügyvezető titkárának előadása.

A pestmegyei gazdasági egyesület gyűlése. Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye gazdasági egyesülete ugyanis mint a megye mezőgazdasági bizottsága, *Hajós* József dr. alelnök elnöklésével ülést tartott, a melyen *Serfőző* Géza titkár előadása alapján véglegesen intézkedett a kiskunhalasi mintakertnek Kiskunhalas város tulajdonába való adásáról. Véleményt mondott több község vásár- és pinczerrendezeti ügyében. Hosszan tárgyalták Temesmegye gazdasági egyesületének a községi közös legelők községi kisajátítása érdekében a földmivelésügyi miniszterhez intézett javaslatát. A háziipul fejlesztése céljából leleszi *Kovách* Gáspár jutalomdíjat ajánlott föl azok részére a kik háziipul tenyésztő községi egyesületek szervezése terén legtöbb eredményt értek el. A választmány a maga részéről is tüzött ki e célra jutalomdíjat. Tudomásul vették a most folyó háziipari tanfolyamokról és népies gazdasági előadásokról szóló jelentést, ugyszintén a beérkezett miniszteri leiratokat.

Az Abaujtornamegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya jan. hónap 13-án tartott gyűlésén elhatározta, hogy a földmivelésügyi miniszter anyagi támogatásával Kassán, Gönczön és Szepsiben tehén- és üsző-díjazást rendez. Díjazással egybekötött bika-vásárját márczius hónap 27. és 28-án tartja Kassán. A szarvasmarha-tenyésztés emelése s fejlesztése érdekében a földmivelésügyi miniszter anyagi támogatásával 150.000 korona kölcsönt vesz föl, s azon tenyésztőket vásárolva, kedvező fizetési feltételek mellett azokat a gazdák körében szétosztja. Állattenyésztési szakosztályát a növénytermelésivel kiegészítette s ugyancsak egy közigazdasági szakosztályt létesített.

A sopronmegyei gazdasági egyesület közgyűlése január 29-én volt Sopronban, a tagok élénk érdeklődése mellett. A közgyűlésen *Soós* Géza elnökölt és *Éber* Ernő dr. titkár adott elő. A közgyűlés mindenekelőtt a múlt évről szóló számadásokat hagyta jóvá, a melyek 5157 korona pénztári maradvánnyal zárultak és 37.000 korona tiszta vagyont mutatnak ki. A közgyűlés legfontosabb tárgya az 1908. évi működési terv megállapítása volt, a melyet a közgyűlésen *Éber* Ernő titkár adott elő. A működési tervből kiemeljük a következőket: Az egyesület ez évben is folytatni fogja a kisgazdáknak szervezését, a melylyel már a múlt év elején is sikeresen indult meg. Az év elejétől kezdve »A Gazda« czimen összes tagjai részére gazdasági hetilapot küld és ezzel a szakértelmet kívánja fejleszteni. Ezen célból a földmivelésügyi miniszter támogatásával népies gazdasági előadásokat fog rendezni. nyáron át gyümölcsészeti és kertészeti vándortanítókat fog alkalmazni, a gazdasági ismételő oktatás ügyében megfelelő intézkedéseket fog kívánni. A megyei háziipar fejlesztése érdekében háziipari tanfolyamokat, háziipari szövetkezeteket és községi meg uradalmi füztelepek létesítését fogja kezdeményezni és a fafaragás Csehországban való tanulmányoztatását fogja a földmivelésügyi minisztertől kérni. Gyümölcs- és szőlőoltványoknak beszerzésénél segítségére lesz tagjainak és állandóan alkalmazott szakértőkkel igyekszik majd a gyümölcsstermelést emelni. Az állattenyésztés érdekében a megye hét járásában állatdíjazásokat kíván rendezni, az apaállathányon megfelelő intézkedésekkel segíteni fog, 6, egész éven át tartó tejelőversenyt és egy vajversenyt fog rendezni tejszövetkezeti szakosztálya által, tejgazdasági laboratóriumot fog berendezni, a melyben a városi tejvizsgálatok is eszközölhetők lesznek, egy soproni vajközpont létesítése érdekében a további lépéseket meg fogja tenni. A baromfitenyésztést tojás- és fajbaromfi kiosztással, keltetőgép kipróbálással fogja majd emelni. A megyei lótenyésztés emelésére a lótenyésztőbizottság fog meleg- és hidegvérű lovak részére díjazásokat rendezni. A sörárpanak Délnémetországban igyekszik majd jó piacot szerezni, gőzkeszövetkezetet fog szervezni, a műtrágya-, kőszén-, gép- stb. közös beszerzését ez évben még erősebben fogja kézbe venni, mivel a múlt év ezen tevékenysége kielégítő

HIREK.

Gyászhir. *Nemespanni Czobor Gyula* primási jószág-felügyelő Bajcsón febr. 6-án, életének 55-ik évében elhunyt. Komárom m. egyik legjelesebb gazdáját gyászoljuk az elhunytban, a ki, mint a primás bajcsi uradalmának felügyelője, teljes odaadással és a mezőgazdasági szakma rajongó szeretetével kezelte és fejlesztette a reábizott javakat. Mint kitűnő művelt gazdát és mint nyájas és szívélyes embert mindenki tisztelte, becsülte, és szerette, a kinek csak alkalmá volt vele érintkezni. Elhunytával nagy ürt hágy maga után a társadalomban, a melynek nagyon hasznos tagja volt. Özvegyén, született *Langer Etelkán* kívül apósa *Farkas József*, gyermekei dr. *Czobor Gyula*, dr. *Czobor Imre*, *Czobor Mariska*, *Kapisztory Ferencz*, *Károly* és *Miczi*, testvérei *Czobor László*, dr. *Czobor Vilmos*, sógorai *Farkas Ferencz*, *Farkas Géza* és *Weszely Lajos* és kiterjedt nagy rokonság gyászolja. Az elhunytak hült tetemeit február 8-án helyezték el a bajcsi sírkertbe a vidék óriási részvéte mellett. Legyen áldott emlékezete!

Blau Pál szabolcsmegyei sényői földbirtokos 65 éves korában Bécsben elhunyt. Megilletődéssel fogadjuk gyászírét e kiváló gazdának, a ki a homoki gazdálkodás javításának terén mint uttörő működött és hazájára nézve sok becsést alkotott. Emlékezni fognak még gazdáink azon czikkekre, melyeket a »a zöldtrágyázás a szabolcsi homokokon« czímmel lapunkban megjelentek, melyekben *Blau Pál* nagyszabású kísérleteit ismertettük. A szabolcsi homokokon a csillagfürttel, nyulszapukával, biborherével feltűnést keltő eredményes kísérleteket végzett már évek óta s erre vonatkozó tapasztalatait egy brochürában is leírta a végett, hogy az ország minden részéből hozzáfutóknak a felvilágosításokat kényelmesen megadhassa. *Blau Pál* a *lupitzi Schultz* nagyhirű német gazda birtokát tanulmányozva állott be a magyar homokok apostolává, és önálló felfogással alapította meg a magyar homokok zöldtrágyázásnak szabályait. Ő nyitotta meg a hasznos bakteriumok milliárdjainak importját a sterilis szabolcsi homokokba, hogy a levegő nitrogénjét meghódítva, dus tenyészetet teremtsen ott, a hol a természet mestobasága a lakosság megélhetési feltételeit oly szűkössé tette. Egész iskolát teremtett maga körül, és a szabolcsi fiatal gazdák serege csatlakozott hozzá. Az ő munkálkodásai adtak ösztönzést arra, hogy a szabolcsmegyei gazdasági egyesület növénytermelési szakosztálya a homokok zöldtrágyázását felkarolta, s ő mint a szakosztály elnöke, előadójával, *Klár Antallal* fuzgólkodtak az üdvös eredmények terjesztésében. Maga nevelte utódjává *Klár Antalt*, ki az ő apostolkodásának folytatója lesz. Nem szükséges fellelengző szavakkal dicsérnünk munkálkodását, hiszen az itt elmondott tényekkel ő maga állított magának oszlopot. A mit ő tett, az a köz-, az egész ország javára szolgál, és épen azért fájdalmasan esik nekünk megválni e

eredményre járt. Ezen működési tervhez a közgyűlés még két jelentős kibővítést fogadott el. Az egyik Baán Endre főispán azon indítványa volt, hogy Sopronban vinczellér-és kertészeti iskola állíttassék fel, mivel a vármegyének ez nagy érdeke. A másik indítvány Seligmann Kelemené volt, a mely arra irányult, hogy a megyei hidegvérű lótenyésztés a törzskönyvezés bevezetésével és hidegvérű lótenyésztő szövetkezetek létesítésével fellendíttessék.

A győrmegyei gazdasági egyesület minap tartotta ez idén első választmányi ülését Lippay Géza főispán elnöklésével. Némethy Ödön főszolgabíró, titkár előterjeszti a Győrött létesítendő keményítőgyár ügyében kiküldött bizottság jelentését, melynek állapotján a választmány kimondta, hogy a jelenlegi rossz gazdasági viszonyok közt a gyár fölállítását nem tartja időszerűnek. A lépfene-ellenes védekezés ügyében külön fölriratot intéz az egyesület a kormányhoz, a melyben azt kéri, hogy az oltóanyagot az állam készíttesse és az ojtást szavatosság mellett saját állatorvosaival végeztesse. A választmány végül köszönetet mondott Flóris Rezső járási állatorvosnak, a ki beadványában a mételey ellen saját kísérletei alapján orvosságul a szénkéneget ajánlja.

Gazdasági előadások a Közteleken. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a mezőgazdasági élet fontosabb kérdéseinek megbeszélése céljából gazdasági előadásokat rendez. *Az előadások ideje: 1908. évi február hó 22., 23. és 24. napja. Az előadások színhelye: Budapest I. X., Köztelek-utca 8. sz. (Az OMGE. székházának nagy ülésterme.) Részvételi jegy kötelező. Ára 2 korona. Jogosit az előadások meghallgatására, esetleges felszólalásra az előadások után és a rendezendő kirándulásokban való részvételre. Első nap, február 22. szombat. Délelőtt: 9—11 óra: Eljárások a szalastakarmánynövények természetének biztosítására. Előadó: Kerpely Kálmán. 11 óra: A Kellner-féle keményítőértékelmélet gyakorlati alkalmazása. Előadó: Cselkó István. Délután: A Magyar Élelmiszer Szállító R.-T. hűtőházának megtekintése. Második nap, február 23. Vasárnap. Délelőtt: 9 órától: Az Országos növénytermesztési Kísérleti Állomás működésének főbb eredményei. Előadó: Cserháti Sándor. Ezt követően: Magánjárógözekék. Előadó: ifj. Sporzon Pál. Délután: Az állami mintapincze és a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete pinczegazdaságának megtekintése Budafokon. Harmadik nap, február 24. Hétfő. Délelőtt: 9 órától: A tengeri amerikai rendszerű mivélésének eredményei. Előadó: gróf Teleki Arvéd. Ezt követően: Gabnafélék kapálása és megnevesítés. Előadó: Marton Andor. Bezárólag: A tenyészkiválasztás eredményei a tehenészet és a tejtermelés jövedelmezősége szempontjából. Előadó: Ujhelyi Imre. Délután: A m. kir. mezőgazdasági muzeum megtekintése. Részvételi jegy 2 K-ért váltható az OMGE. pénztáránál (Budapest, I. X., Köztelek-u. 8. sz.)*

Népies gazdasági előadások. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a földmivelésügyi minisztérium támogatásával az utóbbi időben a vármegyének ismét több községében rendezett népies gazdasági előadásokat. Igy december 28-án Szapáryligeten, 29-én Pécskán, 31-én Meggyesházán, január 4-én Ágyán, 5-én Pécskán, 6-án Simonyifalván, 10-én Nagyzerinden és Erdőhegyen, 12-én Pécskán és Zimándközön voltak ilyen népies előadások, amelyek iránt a gazdaközönség részére mindennél igen szép érdeklődés mutatkozott. Az előadások tárgyát az állattenyésztés, növénytermelés és trágyakezelésen kívül a mezőgazdasági törvények állategészségügyi óvintézkedések és szociális vonatkozású dolgok ismertetése képezte, s azokon, mint előadók Keller Iván ügyvezető titkár és Kemény Szilárd titkár mellett Várady Sándor törvényhatósági állatorvos, Nagy Orbán dr. és Bajthay Mihály dr. jószágigazgatósági fogalmazók és Mudin István gazdasági szaktanító működtek közre. — A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi február hó 1. és 2-án a Gazdasági Egyesület Országos Szövetségével egyesült Debreczeni m. kir. Gazdasági Akadémia tanári

kar több tagjának és Szilassy Zoltán orsz. képviselő szövetségi titkár közreműködésével gazdasági előadási ciklust rendezett Temesvárott a gazdaközönség részére. Az előadások tárgya ezen szempont figyelembe vételével voltak megállapítva. Ezen tanulságos előadások iránt a megyei intelligens gazdaközönség részéről is élénk érdeklődés mutatkozott. Az előadások után a gazdaközönséget folytatták, melynek kapcsán megosztották az előadás tárgyát saját tapasztalataikkal kiegészítve. Ez a módszer legalkalmasabb arra, hogy a hallott előadások tartalma minél jobban megrögződjék a hallgatóság emlékezetében. — A szatmármegyei gazd. egyesület a gazd. egyes. orsz. szövetségével karöltve február hó 8. és 9-én tartotta meg gazdasági előadásait. Előadók: Buday Gyula, dr. Varga Kálmán, Uitz István, Szilassy Zoltán és Szabó István voltak. Folytatása a temesrékási gazdakörben. A földmivelésügyi minisztérium anyagi támogatásával a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület ez évben Kapiban, Nyársardón és Lemesen rendez háziipari tanfolyamokat. Ezeket kivül a hegyvidéki kirendeltség karöltve, Zborón két tanfolyam lesz. Valamennyi tanfolyamon a kosárfonásban nyerne a kisgazdák gyermekei oktatást. Zborón az egyik tanfolyamon a tilinkó készítését tanítják. — A Vasvármegyei Gazdasági Egyesület a földmivelésügyi miniszter támogatásával a tél folyamán Nagyenyec községben kosárfonó és fafaragó háziipari tanfolyamot rendez. A tanfolyam vezetésére a földmivelésügyi miniszter küldött szaktanítót, ki a tanfolyam vezetésén kívül népies gazdasági előadásokat is fog tartani.

Az amerikai dohányháboru újabb fejleményeiről a »Süddeutsche Tabakzeitung«-ban a következő részleteket olvassuk: Az American Tobacco Trusttel ellenséges lábon álló termelők Cortalyn államtitkárhoz azzal a kérelemmel fordultak, hogy a trust megtörése érdekében öt millió dollárral legyen segítségükre. Másrészt Kentuckyban már olyanok az állapotok, hogy magának Roosevelt elnöknek kell közbelépnie. Számos termelő ugyanis, mint már a multkor is megirtuk, a trust pártjára állott, hogy saját jószántukból-e vagy a nélkül, azt ne igen keressük, mire a szabad termelők megcsinálták a »nightriders« (éjjeli lovasok) szövetségét, a mely rettenetes dolgot visz véghez. Eddig legalább fél tucat embert megöltek és tüzzel, dynamittal és hasonló eszközökkel dolgozva már több millió dollár kárt okoztak. A szabad termelők a trusthoz tartozóknak szemükre vetik, hogy a trustnek Kentucky és Tennessee dohánykereskedelmét kezébe játszották, a honnan pedig Angolország és Olaszország nagy mennyiségeket vásárolnak és most, ha egy-egy árulót kezükbe kaphatnak, megkorbácsolással és hasonló eszközökkel bosszúlják meg magukat. A harez most úgy áll, hogy a trusttel ellentétes termelők rosszabb hadállásba kerültek, a mint mondják, árulás következtében és most elkeseredésükben erőszakoskodásokkal bosszúlják meg magukat. Mert bizony a trusthoz nem tartozó termelők existenciája nagyon veszélyeztetve van. De Kentuckyban ennek következtében rettenetesek is az állapotok. A szabad termelők, a kik egész vagyontukát féltik, nem tekintenek semmit, valósággal tombolnak és a hatóságok nem mernek ellenük tenni semmit. Most már nem csak nightriderek, hanem dayriderek is vanuak, a kik fényes nappal lóháton bejárják az országot. Négyes-ötös csapatokban keresik fel a trusthoz tartozó termelőket és jó szóval igyekeznek őket magukhoz hódítani; de a felkeresettek a béke ezen követeitől is megijednek, mert jól tudják, hogy ellenkezés esetén a nightriderek is mihamarább követik őket. Szóval az állapotok valósággal kétségbeesítőek. A legrosszabb a dologban az, hogy a trusthoz tartozó termelők már vissza sem tánczolhatnak, mert különben tönkre mennek. A trust már eddig is 14 raktárát zárta be és természetesen, hogy az üzleti viszonyok nagyon megszenvedik ezeket az állapotokat. Nagyon kétséges, hogy Roosevelt elnök közbenjárásának sikerül-e majd a békét helyreállítani és eddig senki sem bizik benne.

A »Debreczeni gazdasági akadémia sport-egylete. Gazdasági akadémiai ifjak sportmérkőzése. A gazdasági akadémiai hallgatók összetartására fényes példát láttunk jan. 26-án Debreczenben. A debreczeni gazdasági Akadémia kebelében fennálló Sport-Egylet felhívást intézett a többi (keszthelyi, kassai, kolozsvári és m.-óvári) gazd. akadémia ifjúságához, hogy birkozó versenyt rendez Debreczenben, melyen képviseltessék magukat; és ezen versenyt évenként felújítva a magyar gazdákra ugyis fontos és szükséges összetartást és szövetkezést a sport terén megkezd-hessük.

A felhívásnak meglett a kellő eredménye; mert a keszthelyi, kassai és kolozsvári hallgatók sietve adtak örömüknek kifejezést és ígérletükhöz hiven el is küldötték képviselőiket a versenyre.

A verseny védnöke Sztankovics János, a debreczeni gazd. akadémia igazgatója és a »Debreczeni Gazdasági Akadémia Sport-Egylete« védnöke volt, a ki már többször fényes tanujelét adta, hogy az akadémiai ifjúság testi nevelésének mily lelkes híve. Zsüri elnöke Ormányi János tanár volt, ki agilis sportember, tisztét pártatlansággal és nagy szakértelemmel töltötte be.

A részletes eredmények a következők:

Könnyű súlyúak (70 kg. alól) csoportjában: győztes lett: Nováky Ferenc kassai, II. lett: Törökfalvy Lajos debreczeni, III. lett: Gotthard János kolozsvári, IV. lett: Taxner Ernő keszthelyi.

Középsúlyúak (70 kg. felül) csoportjában: győztes lett: Horváth Aladár debreczeni, II. lett: Czink Sándor debreczeni, III. lett: Moni Andor kolozsvári, IV. lett: Györfi László keszthelyi.

Súlyemelésben: győztes lett: Moni Andor kolozsvári, II. lett: Czink Sándor debreczeni, III. lett: Gotthard János kolozsvári, IV. lett: Takáts László keszthelyi.

Sajnálattal láttuk Magyar-Óvár távolmaradását. A négy akadémia megjelentjei elhatározták a szövetkezést, melyet hasonló versenyek évenkénti rendezésével meg szorosabbá tesznek.

A földmivelésügyi miniszter és a kádár kisipar. A miniszter utasította a vinkovezei főerdőhivatalt, hogy a területén lévő korostölgy erdők értékesítése alkalmával a hordógyártással foglalkozó kisiparosok és kisiparos szövetkezetek dongafa szükségletének fedezéséről külön kisebb vágásokat alakítson, a melyek külön megtartandó árveréseken lesznek eladandók. Az ilyen vágásterületeken lévő fákat helyben tövön boosátják árverésre és a vevőnek kell kivágnia. Az árveréseken a hegyközségek, pinczeszövetkezetek és olyan bortermelők is részt vehetnek, a kik a nekik szükséges hordók készítéséhez való dongát maguk akarják beszerezni. A miniszter intézkedéséről értesítette az összes bortermelő vidékek gazdasági egyesületeit, szőlészeti és borászati egyesületeit és szövetkezeteit. Kívánatos, hogy az érdekeltek minden év május végén bejelentésük valamelyik szőlészeti és borászati főfelügyelő, vincellériskola, vagy a budafoki pinczemesteri tanfolyam útján, hogy a következő évre mennyi és milyen méretű dongát szándékoznak készíteni és hogy az árverésen részt akarnak-e venni. E bejelentés előzetes tájékoztatóul szolgál a szükségelt famennyiségről, de semmiféle kötelezettséggel nem jár. A miniszter fölkérte a gazdasági egyesületeket és szövetkezeteket, hogy intézkedésüket minél szélesebb körben tudomásra hozzák a hordókészítéssel foglalkozó kisiparosok körében.

Műtrágyázási versenyek. Az O. M. G. E. által rendezendő versenyek, melynek jelentkezői határideje január 20-ára volt kitűzve, meghosszabbított február 15-re. A verseny föltételei: Árpaverseny: 200 kg. szupperfoszfát és 50 kg. chiliséletrom. Zab: 200 kg. szupperfoszfát. Burgonya: 200 kg. szupperfoszfát és 80 kg. kénsavas amoniak. Takarmányrépa: 200 kg. szupperfoszfát és istállótrágya. Cukorrépa: 200 kg. szupperfoszfát, ugyancsak cukorrépa 200 kg. szupperfoszfát és 100 kg.

chilisalétrom. A mondott trágya mennyisége egy kat. holdra vonatkozik. Minden egyes versenyre külön-külön díjak tüzetnek ki és pedig, mindig egy első, két második és három harmadik díj, a két versenyre tehát összesen 42 díj. A pályadíjak nagysága: első díj 500, második 250, harmadik 100 korona. Összesen hét díj a 500, tizennégy díj a 250 és huszonegy a 100 korona. A pályázatban részt vehet bármely magyar gazda, ha szándékát 1908. február 15-éig az O. M. G. E. titkári hivatalnál bejelenti. A pályázatra jelentkezőknek az O. M. G. E. kérdőíveket fog küldeni.

Új műtrágya-gyár. Egy hamburgi cég, melynek Németországban hét műtrágyagyára van és Magyarországra évente nagymennyiségű árut szállít, két műtrágyagyárat létesít Magyarországon. Az egyik gyárat a Dunántul, a Nagykanizsa melletti Muraszentkirály községben létesíti, a hol e célra már nagyobb telket vásároltak. E gyár termékeit csak Horvát- és Szlavonországokban, továbbá a Balkánon helyezik el, míg a magyarországi megrendeléseket a Bácskában létesítendő gyár fogja effektuálni, de ennek telepe még nincs megállapítva.

Alesuthi magtengeri Bukovinában. A bukovinai országos gazdatanács (Landes Kulturrat) elhatározta, hogy az 1908. évi vetőmag-szükségletet Magyarországból és pedig az alesuthi fajtaból szerzi be és főlhívja az érdeklődőket, hogy február 15-éig a vetőmag-szükségletet bejelentsék.

Az amerikai magyarok visszatelepítése. A Magyar Gazdaszövetségnek az amerikai magyarok visszatelepítésére irányuló akciójának nap-nap után több eredménye mutatkozik. Eddig igen sokan jelentkeztek a tengerentúlról, a kik vissza akarnak térni azzal a szándékkal, hogy itthon földet és házat vegyenek s nap-nap után több az új jelentkező. A Magyar Gazdaszövetségnek és az O. M. G. E. üzemi osztályának pedig, — a mely szintén felkarolta ezt az ügyet, eddig 19 vármegyéből jelentettek be birtokot eladásra. Sem az egyiknek sem a másiknak a szervezete azonban nem alkalmas az adás-vétellel járó pénzügyi műveletek lebonyolítására. A mozgalom megindítóit most fáradoznak azon, hogy ezt a dolgot valamely meglévő, vagy létesítendő altruisztikus alapon működő pénzintézet magára vállalja, a mely végleg biztosíthatná az óly biztató kezdettel megindult mozgalom sikerét.

Ipartelepek egy földbirtokon. Lovag Wessely Károly, az ismert bécsi nagyiparos és földbirtokos, a ki tudvalevőleg Magyarországon is nagyobb erdőkomplexumok fölött rendelkezik, Eger melletti Szilvás nevű birtokán és az épülés alatt levő Eger—Putnoki h. é. vasut mentén többféle ipartelepét létesít. E nagyszabású ipari alakítás első üzeme egy gőzfűrésztelep már legközelebb meg is kezd munkáját. A gőzfűrésznél szükségelt fatermékek, a melyek Wessely lovag saját erdőterületeiből kerülnek ki, több kilométerre terjedő iparvasut utján szállíttatnak majd a fűrésztelepre s ma-holnap már e vasut is a megvalósulás stádiumába jut. A vasutépítéshez szükségelt anyagok a vasut tulajdonosa által már meg is rendeltettek, az ismert *Roessemann és Kühnemann* budapesti cégénél, a mely a vasutnál szükségelt közel 10 km. vágányt, mozdonyokat több kocit, váltókat, valamint egyéb anyagokat szállítja.

APRÓK.

A komló trágyája. A komló erőteljes földet követel. Ha a terméseket fokozni akarjuk, egyéb trágyák mellett, a káli trágyákra nagy súlyt helyezendő, mert a minőséget is nagyon javítja. Egy francia komló-termelő, Auguste Forin, Lusey-ben, a következő trágyázási kísérletet végezte 1905-ben:

	Zöld toboz kilogramm	Száraz toboz kilogramm
100 kg. chilisalétrom	3-300	1-025
100 kg. chilisalétrom és 400 kg. Thomassalak	4-300	1-333
100 kg. chilisalétrom	5-000	1-550
400 kg. Thomassalak		
250 kg. kénsavas káli		

Milyen föld kell a lennek? A lengyárak mostanában igyekeznek szerződöttni felvidéki gazdákat a fonál-len termelésre. A felvidék nagy része alkalmas is a lentermelésre, ha a föld nem tulságosan kötött. De tulságosan kötött sem száraz homokban a len nem dízlik. Legjobban megfelel neki a humusos középöld, tehát a homokos agyag és a gazdag fekete homok. De ezek a földnek is csak akkor megfelelőek, hogyha az éghajlat nedves, kissé hűvös. A száraz éghajlatot nem tűri. Ez az oka annak, hogy pl. Szepes, Liptó, Erdély a fonál-len hazájának nevezhető. Ellenben a déliebb megyékben csak magra termesztett kiváló jó földekben. A lent 6 évnél előbb ugyan arra a földre visszahozni nem célszerű. A föld-jének, hogy sikerüljön, lehetőleg gazmentesnek kell lenni. Ez okból célszerű gőzeke szántásba vetni. Utána az őszi kintünően díszlenek. Tehát jó előveteménye az őszi-eknek, búzának és rozsoknak.

A galagonya sövény. Nincs párja a galagonya sövénynek, de érteni kell ahhoz, hogy miként bánjunk vele, hogy áthatlan sövény váljék belőle. A helyes eljárás a következő. 8 centiméterre ültessünk egy sorba egy-egy csemetét. Ültetés után majdnem a föld színénél levágjuk az összes csemetéket. A hajtásokból mindegyiknél csak két szembenállót törünk meg; a fölöslegeseket a nyár folyamán lecsipkedjük, a minek több ízben kell történnie. A következő tavaszon a múlt évi hajtásokat felényire levágjuk, de úgy, hogy egy szintben legyenek. Ekkor a vesszőket egymásba fonjuk, olyanformán, hogy dülényes hézagok álljanak elő. A felső végeiken összekötjük. Az ezekről kitéző hajtásokat ép úgy ritkítjuk meg, mint az első esztendőben és csak a főhajtásokat hagyva meg, ezeket ismét összefonjuk. Az ágak időközben összenőnek és e sövény teljesen áthatlanná válik ember és állatra nézve. Nagy parkokat vagy konyhakerteket csak ily módon lehet olcsón bekeríteni. A fa és drótkerítések, ha nagy területeket kell velük bekeríteni, vagyont emésztenek föl. Csikó- és marhalegelőkerteket is ekként kell bekeríteni. A galagonya csemetéket faiskolákban magról célszerű nevelni és ha ujjnyi vastagok, kiültetni.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A vetőmagvak piacán e héten igen jó hangulat és a vásárláshoz nagy hajlandóság jutott érvényre az egész vonalon, úgy hogy a forgalom a jelen időszakhoz mérten igen kielégítő volt. Vörös lóhere. Ennek emelkedő árai nagyon buzdítólag hatnak a gazdákra, nemcsak igen sok, hanem igen nagy rendelések érkeznek a magkereskedőkhöz. E cikk tovább is rendkívül szilárd irányzatot mutat, főképpen azért, mert az összes termelő országokból azt jelentik, hogy minden hozatal megszűnt és ma már csak a kézben levő készletek jöhetnek számításba. Luczerna. A legutóbbi tudósításban jelentett nagyobb kereslet e lefolyt héten is állandó volt. Nagyszabású kelendőséget láttunk igen szilárd árai mellett. Impregnált és nem impregnált takarmányrépamagra oly számos rendelés érkezett, a minőt a legutóbbi évek hasonló időszakában nem tapasztaltunk. Minden egyéb magféle ára a múlt hetihez képest változatlan maradt.

Jegyzések nyers árúért 100 kilónként Budapesten:

Vöröslóhere természetűl	
arankamentes	210—225 K.
Vöröslóhere kis arankás	190—205 »
Vöröslóhere nagy arankás	170—180 »
Luczernamag természetűl	
arankamentes	160—165 K
Luczernamag, világos szemű	
arankás	150—155 »
Luczernamag, barnás szemű	140—145 »
Nyulzapuka	145—160 »
Biborhere	36—40 »
Baltaczim	32—34 »
Tavaszi bükköny	18—20 »

Szesz.

A szeszüzletben e héten a forgalom kölhatott volt és élénkebb kínálat mellett több tétel kelt el főleg későbbi szállításon.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 165 K adózatlanul 66 K-ig *élesztő szesz* adózva 163 K. adózatlanul 64 koronáig nagyban azonnali és februári—márcziusi szállításra.

Denaturált szeszben a kínálat valamivel élénkebb

és hordóval együtt kötésre 55—55.50 K-ig kelt el nagyban és 1 K-val drágábban kicsinyben.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz élénkebben volt ajánlva és több tétel 58—59 K-ig kelt el al termelő állomások.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 62—63 K.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	165—165.50 K
Finomított szesz adózatlan	66—66.50 »
Élesztőszesz adózva	163—163.50 »
Élesztőszesz adózatlan	64—64.50 »
Nyersszesz adózva	163—163.50 »
Denaturált szesz	55—56 »

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonarakárak gabona és őrlemény forgalmáról és készleteiről.

1908. január 25-től 1908. február 1-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Ros	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.*					
Készlet 1908. jan. hó 25-én	895.774	204.436	221.788	162.922	93.884
Bétfé 1908. jan. 25-től 1908. febr. 1-ig	16.696	6.680	11.551	6.351	24.264
Kitá 1908. jan. 25-től 1908. febr. 1-ig	47.574	9.757	15.309	8.259	19.142
Készlet 1908. február hó 1-én	864.896	201.359	218.030	161.014	97.956
II. Az 1908. február hó 1-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak.					
Barcs	—	—	—	—	—
Békéscsaba	34.777	30	1.670	357	4.813
Bereettyóújfalú	5.504	3.064	6.552	167	—
Brassó	6.538	549	3.123	9.817	3.158
Budapest	327.978	92.287	14.025	35.327	608
Csáktornya	26.445	3.840	1.2-3	1.443	975
Czegléd	31.622	3.407	2.9-1	1.447	288
Debreczen	15.683	31.464	6.413	4.546	585
Érmihályfalva	4.3-6	14.139	67	843	2.345
Füme	11.619	10	18.490	12.459	37.850
Kaba	21.470	779	950	243	120
Karczag	16.535	—	4-3	54	—
Kassa	3.1-3	1.862	5.033	3.039	137
Kisújszállás	40.811	590	2.162	259	125
Kisvárd	8.660	12.328	180	735	—
Kolozsvár	12.638	151	6.531	4.880	45-2
Marosludas	—	—	—	—	—
Marosvásárhely	9.937	—	1.893	2.526	545
Mátészalka	8.165	3.906	6	458	1.581
Mezőtúr	37.934	—	5.196	58	168
Miskolc	10.344	276	22.859	2.040	486
Nagybeaskerek	47.360	1.029	120	29.951	10.375
Nagykanizsa	18.963	3.874	26.3-8	2.028	1.773
Nagyszalonta	4.926	985	1.599	1.923	12
Nagyszében	—	—	—	—	—
Nagyvárad	—	—	—	—	—
Nyíregyháza	12.627	20.002	1.175	30	236
Nyitra	5.878	576	500	306	—
Pancsova	—	—	—	—	—
Pozsony	29.731	4.287	38.686	102	599
Szaryas	24.804	—	4.192	362	194
Szatmár-Németi	—	—	—	—	—
Szeged	5.665	134	3.585	339	492
Szoboszló	15.631	54	4.823	52	308
Szombathely	2.099	330	10.081	1.981	508
Temesvár	40.201	—	312	28.217	566
Versecz	11.933	—	616	1.362	2.678
Sziszek	3.367	—	—	4.540	6.255
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonarakárak.					
	7.237	1.049	25.192	3.801	623

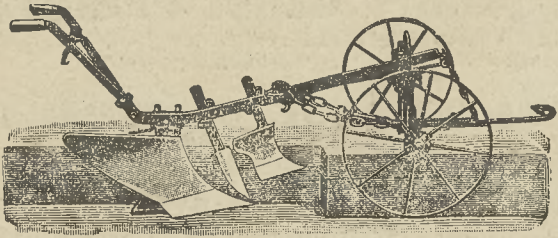
Gazdasági cikkek áruforgalma.

A »Gazdasági Lapok« heti jelentése e hét üzleti forgalmáról.

Készáru-tözsde 1908. január hó 24-én.

Fajta	Hektoliterenkint súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:					
Tiszavidéki	75	23.30	23.70	79	24.05
„	76	23.50	23.80	80	24.15
„	77	23.75	24.15	81	—
„	78	23.90	24.30	—	—
Főhérmegyei	75	—	—	79	23.85
„	76	23.20	23.60	80	—
„	77	23.40	23.80	81	—
„	78	23.60	24.00	—	—
Pestvidéki	75	23.05	23.45	79	23.40
„	76	23.25	23.65	80	—
„	77	23.45	23.85	81	—
„	78	23.70	24.10	82	—
Bánsági	75	23.10	23.50	—	—
„	76	23.35	23.80	79	—
„	77	23.60	24.00	80	—
„	78	—	—	—	—
Bácskai	75	23.30	23.70	—	—
„	76	23.50	23.90	—	—
„	77	23.70	24.15	—	—
„	78	—	—	—	—
Rosza elsőrendű uj	—	—	—	—	20.10
„ középminőségű (uj)	—	—	—	—	19.90
Árpa takarmányáru, elsőrendű	—	—	—	—	15.20
„ másodikrendű	—	—	—	—	15.00
Köles	—	—	—	—	—
Zab elsőrendű (uj)	—	—	—	—	16.30
„ középminőségű (uj)	—	—	—	—	15.90
Tengeri belföldi	—	—	—	—	13.55
„ román v. bolgár	—	—	—	—	13.75
Repcekaposza	—	—	—	—	—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ordódy Lajos.**

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-testekkel, páncél-lemezekkel,

□ acélgerendelylyel,

☛ állítható szarvakkal, önvezetéssel.

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló- és rét-boronák,

háromtagu és egytagu hengerek,

Superior sorvetőgépek, triórök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 H³-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

Nagy uradalom

okleveles v. főtisztje jutányos feltételek mellett elvállalja:

gazdasági üzemtervek reális jövedelmezőségi alapra fektetett kidolgozását, gazdaság felügyeletét és ellenőrzését, számviteli berendezését és azok rendszeres vezetését, mezőgazdasági gyárüzemek berendezését, kezelését és hasznosítását, tehenészet berendezését, tejtermékek értékesítését, hizlalni való tarka és jármos ökrök, fejős tarka tehenek beszerzését, erdők kezelését és kihasználását. Birtok-becelesi, bérleti és hitelügyekben eljár. Szíves megkeresések „Teljes garancia 1183.” alá a kiadóba kéretnek.

Árpavetőmag-eladás.

A baranyaszentlőrinczi uradalomban eladandó fajtisza.

Hanna, Oregon, Richardson-Chevalier

tavaszi árpa vetőmag q-ként 20 korona árban — vevő zsákjaiban, vagy önköltségen felszámítandó zsákokban szállítva — ab Baranyaszentlőrincz állomás. Megrendelések intézendők az **Uradalmi Számtartószághoz Baranyaszentlőrinczre.**

BÁRDOS és BRACHFELD

műszaki és villamossági vállalat

BUDAPEST

VI., Gyár-utca 23. szám.

Villamossági osztály:

Villamos világítási és erőátviteli telepek, kastélyok, gazdaságok, gyárak, malmok, fűrésztelepek és községek részére.

☛ ☛ ☛ Ajánlat ingyen és bérmentve.

Eladó vetőmagzab.

A mikosdi uradalom eladásra bocsájtja az alanti eredeti utántermésű vetőmagzabokat, métermázsánként 21 koronájával ab Zalabér állomás, vevő által iranco állítandó zsákokban, 1908. tavasszal szállítva.

Duppai, Milton, Ligovó, Leutewitzi.

Előjegyzéseket a vételár 20%-ának beküldése mellett elfogad:

Uradalmi intézőség, Mikosd-pusztá, per Zalabér.

Yorkshire tenyészállatok

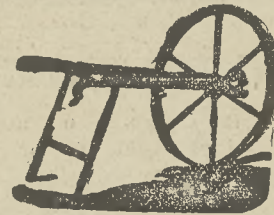
elsőrendű minőségben kaphatók

Dukai Takács Ferencz gazdaságában, **Duka, u. p. Jánosháza, Vas megye.**

55 holdas birtok

Pestmegyében, fehér homokos föld, szőlőművelésre kiválóan alkalmas, egyszerű lakházzal, haláleset miatt kedvezményes ár mellett eladó. Ajánlatok „Kedvezményes vétel” alatt Sikray hirdetési irodájába, Váci-körút 33. kéretnek.

Világhírű szabadalom 18 államban

Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható Stádel gépgyárában, Győrött.

Lovak keheessége

(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin, Drezda-A. 786.

Gyümölcsészeti Lexikon.

1500 czim alatt 400 képpel, gyakorlati alapon foglalkozik a gyümölcsészettel. Évenként 4 füzet jelenik meg. Megrendelhető füzetenként vagy egész évi 4.— K előfizetéssel a szerzőnél, **Eötvös Lajos, Tarczal** (Zemplén m.)

Külföldi pénz

Magyarországi birtokokra csak **1,000.000** koronától fölfelé

bármily mennyiségben

5% amortizációval együtt a megbecsült érték felére, gyors elintézésel kapható.

Conversiók is eszközöltenek. Csak közvetlen megkeresők forduljanak „L. 607.” jegy alatt a Gazdasági Lapok kiadóhivatalához.

Gazdák figyelmébe!

Veszek minden fajta gyógynövényeket bármily nagy mennyiségben. Utasítással szívesen szolgálók Ajánlatokat és leveleket kérek czímemre:

Steiner Mór gyógynövény és terménykiviteli üzlete

Budapest, VIII., Baross-utca 131. szám.

Telefon 61—83.

Telefon 64—83.

Muraközi nóri fajlovak (hidegvérűek).

A t. cz. földbirtokosok, uradalmak és mezőgazdák szíves figyelmébe ajánlom magamat a valódi

muraközi nóri fajlovak,

u. m.: igás, anyakanczák, tenyészcsikók és apamének vételénél, melyet én az **első kézből** direkt a **paraszt tenyésztőtől** bárkinek igen szolid feltételek mellett segédkezem beszerezni. Elsőrendű referenciák. Vásárok jegyzékével készséggel és díjtalanul szolgálók. **Hoffmann Lipót** lóvásárló ügynök Csáktornya Muraköz).

Birtokosoktól és uradalmaktól számos elismerés.

PIEDLER JÁNOS LENFONÓGYÁRA KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépell lenszalmátöttszész szerinti mennyiségben és olaj eredeti (pernau) orosz lenmagot.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK UJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.

WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ECKENDORFI, MAM MUTH, OBERNDORFI

TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVALASZTÁS ALAPJÁN.

NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS

~ SZAVATOLÁS MELLETT ~

WOHANKA és TÁRS BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRÚT 76.

HELLER MÓR BPEST.

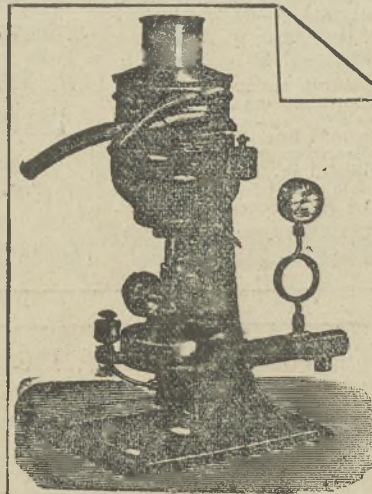
ALFA-SEPARATOR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR.

Iroda, raktár és gyártelep: VI., Lomb-utca 11.

Alfa-Laval Separatorok kézi és erőhajtásra

40—2000 ltr óránkénti munkabírással. Mindennemű tejgazdasági eszközök és gépek gyártása. Tejgazdasági telepek berendezése és átalakítása. Díjtalan tanácsadás minden tejgazdasági kérdésben. Árjegyzékek, tervek és költségvetések bérmentve.

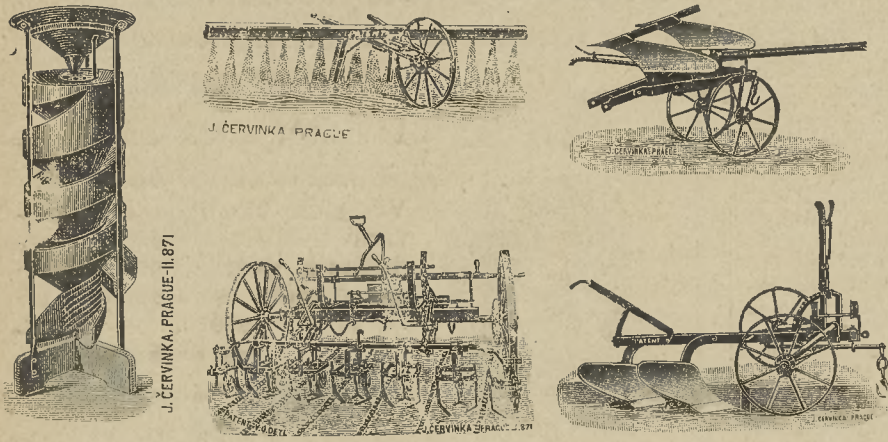
Több mint 770 első díj!

Több mint 500.000 Alfa-Laval Separator az egész világon!

!! Az Alfa-Laval Separator a legjobb !!

JOHANN ČERVINKA, PRAG II.

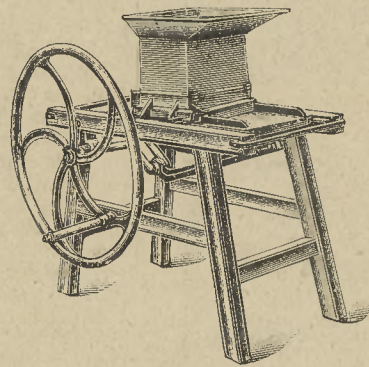
HAVLÍČEKPLATZ No. 26.

offeriert als Spezialität die weltberühmten automatischen Schnecken-Trieure, neuartige, leicht Klee- u. Grassämaschinen mit unverwüsthlichem Stahlsäwerk, die weltberühmte automatische Rübenhacke „Patent Deyl“ geegnet für Rübe, Mais, Kartoffeln, Getreide, als auch zum Querschneiden der Rübenreihen und 2-scharige Stahl-Pflüge, kippar, mit Deichsel.

A német birodalmi gazdasági egylet nagy ezüst érmével tüntették ki Grabe és Vahle bielefeldi céget az 1907. június 6-án megtartott düsseldorfi vándorkiállításon

szab. répavágó gépeiért

az itt felsorolt előnyei miatt:
Páratlan munkamennyiség. Minden nagy- és középbirtokra nézve nélkülözhetlen.

Óránkint végez:
80-100 mázsát kézi hajtással.
160-200 mázsát motorhajtással.
 Sima metszés épszögű szeletekben, tetés szerinti méretekben. Semmi nedvesvesztés. **Fényes bizonyítványok** kiváló gazdáktól és a Hallei és Münsteri kísérleti állomásoktól. Sok kitüntetés.
 Árakat tudakozódásra közli.

Grabe & Vahle gazd. gépgyára Bielefeld, Westfalen.

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokokra

100.000 koronától feljebb, a pénzügyet szakértője által a helyszínen megállapított **valóságos** érték $\frac{2}{3}$ -ig eszközöl a **legkedvezőbb** feltételek mellett az e téren a legjobb eredményeket elért ántanti cég. Elsőrendű **ajánlatok** ismert nagybirtokosoktól. Minden kérdés-közlésre megbízható felvilágosító **díjmentesen** nyújtatik. Előleges megbeszélés végett a cég egyik beltárgya kívánatra **saját költségünkön** utazik a kölcsönt felvenni óhajtó birtokos urakhoz. Szükséges okmányok: telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv. Czím: **FRANKL ADOLF** banküzlete Budapest, Eötvös-utca 19. sz. (Eötvös-udvar) saját ház. Telefon 25-40.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross utca 10. szám,

Alakult 1900. Biztosítási alap: Alakult 1900.
 Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970.340.- kor.
 Tartalékok . . . . . 704.760.16 "

Osszesen: 2,735.104.16 kor

1901. évi fölösleg 90.349.- kor. 1904. évi fölösleg 72.438.23 kor
 1902. " 59.782.26 " 1905. " 61.730.60 "
 1903. " 109.331.73 " 1906. " 39.243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok arányukban része sülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítést részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az Igazgatóság.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Gyakorlati útmutató arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és mű-kereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megrendelhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum körut 7.

Gazdák figyelmébe!

Schloesing Theofil világhírű francia agrikulturnyomozó és vegyész által **Marseille**-ben gyártott egyedül álló védekezési szereit a **peronospora, lisztharmat, fenésedés, sárgaság, fűrtrohadás, szőlőmolyok, hernyók, burgonya peronosporája és gyűrűs betegsége**, valamint minden más a mező, szőlő és kertgazdaságban előforduló **gomba és rovar élősködők** ellen; továbbá **G. & V. Moreels, Gand (Belgium)** feltárt **Peru-Guano**, a világ legjobb, legolcsóbb és legértékesebb szerves trágyájának egyedüli vezérképviselője a magyar birodalom területére.

Frankl Adolf banküzlete

Budapest, Eötvös-utca 19. (Saját ház.)

Árajánlattal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgálunk.

UJDONSÁG!

Farkas-féle

„REFORM” melegágy - ablakok,

melyek minden eddigig felülmulnak. **ELŐNYEIK:** 1. Alsó és felső részük kovácsolt vasból minden hajlás ellen szerkesztve. 2. A legtartósabbak. 3. Anyaguk elsőrendű vörösfenyőfa. 4. Javítást sohasem igényelnek. — Megrendelhetők: vasszerkezeti gyárban Budapest, VI., Lehel-u. 8.

Farkas és Társa minden kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszertű költséggel és eredeti tervekkel díjtalanul szolgálunk.

Elismerő levelek közül: Tek. Farkas és Társa uraknak Bpest. A 4 db minta-ablakramát („REFORM” melegágy-ablakot) megkaptam. Igen szerkesztésük és várokozásomat felülmulják. Kérnék ismét 20 darabot elkészíteni és címzemre Bodajk állomásra mint teherárut feladni. Fejérvár-Csur, 1907. VI/25. Kiváló tisztelettel Weigl Ferencz főkertész.

Eredeti Felső-Innthali és Montavuoni

tenyésztőteleket és fejőstehéneket (tuberkulózis menteseket) előnyösen közvetít a vásári és árszabványviszonyok felől a t. vevőknek szívesen ad felvilágosításokat: **Anton Hell, Imst, i/Tirol.**

Magyar Erdész

erdészeti és vadászati szaklap

Szerkeszti és kiadja
IMECSFALVI IMECS BÉLA.
 Borsod-Apátfalván.

Előfizetési ár:
 Egész évre. . . 14 korona.

Kocsigyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártóipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet

BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
 Magyarország legnagyobb kocsi-raktára.

A közeli keltetéshez!

Fajtiszta haszonbaromfitojások, óriási ludak, kacskák, pulykák, gyöngytyukok- és tyukoktól. Csakis elsőrendű, nagyobbbrészt díjazott állatok tenyésztetnek. Kívánatra árjegyzék ingyen. Frau **L. Bernard** Forstkommissär-gattin, Lochowitz (Böhmen).

Eladó

sorfának való 3-4 éves jegenyefa 3500 drb fekete, 500 drb simonia és 10,000 sudár jegenyefa. Venni szándékozónak készséggel szolgál a faddi gazdaság. Posta és távirtd Fadd, Tolna m.

MEGJELENT!

KODOLÁNYI-féle 1908. évi

MEGJELENT!

48-ik ÉVFOLYAM

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

Ára helyben 2 Korona 80 fillér. — Ajánlott postai szétküldéssel K 3.25. Utánvétele küldve K 3.45. — Megrendelhető a „GAZDASÁGI LAPOK” kiadóhivatalában, Budapest, IV. Ker., Múzeum-Körut 7. sz.

Eladó peronospora-mentes magburgonya.

A mikosdi uradalom eladásra bocsájta az alanti -- importált mag után termelt, kézzel válogatott -- burgonyafajokat, métermázsánként 7 koronáért ab Zalabér állomás, vevő által franco állítandó zsákokban, 1908. tavasszal szállítva, 200 kilogrammos legkisebb mennyiségben.

Professor Märker: Fehér húsu, magas keményítő tartalma, bő termő.
Wolmann: Vöröses színű, nagyon keresett faj ipari célokra.
Industrie: Sárga húsú, ugyekezési, mint ipari célokra nagyon alkalmas faj.
Up to date: Igen keresett fehér húsu burgonya, nagyon bő termő, étkezési célra a bécsi piacon nagyon keresett.
Cymbal: Korán érő, sárga húsu, bő termő étkezési faj.
Ascher, P. Krüger és Weisse Königin: Mindhárom faj ugyekezési, mint ipari célokra nagyon alkalmas.
Eigenheimer, Avenir: Hollandi tenyésztések, korai, sárga húsu; továbbá az ismert **Magyar Kincs** fajtát, mely 1906-ban Agnellitől hozott eredeti mag termése, bő termő, magas keményítő tartalommal, ugyszintén **Agnelli Pannoniája**, sárga húsu, korai.
 Előjegyzéseket a vételár 20%-ának beküldése mellett elfogad:
Uradalmi intézőség Mikosd puszta, ver Zalabér.

Eredeti Hanna vetőárpat

ajánl **Fr. Vodicka földbirtokos, Smrztitz**
 i. d. Hanna, Mähren.

Szalma 10.000 métermázsa buza- és rozs, 2000 mm. árpa- és zabszalma eladó. A téli szalma 300, a nyári 500 korona 100 métermázsánként (egy waggon) waggonba rakva, vevő ponyváival lekötve, préselt állapotban. Oly reflektánsok, kik saját gőzprésükkel préselhetnek, a téli szalmát 250 koronáért kaphatják waggononként.

Nád 1000 kévénként 240 korona, waggonba rakva, vevő ponyváival lekötve. Egy waggonba annak nagysága szerint 1000-1300 kévé rakható be.

Az árak ab vasutállomás Székelyhid értendők az árnak előleges beküldése mellett.

Gróf Stubenberg József
 székelyhidi uradalmának számtartói hivatala.

Fasor-ültetéshez

alkalmas jó gyökeres és többször iskolázott cea 8-10 czeinti kerület vastagságu akácza eladó darabonként 15 filléért a zselizi állomáshoz szálltva. Csomagolás önköltségen számítatik. Szíves megindeléseket kér a

„Sárói Uradalom“ Nagy-Sáró, Bars megye.

MEGLEPŐ SIKERT

ér el Ön a

burgonyatermelésnél stb.

a mi eredeti

Osterland-féle burgonyafészek-csináló-gépeinkkel.

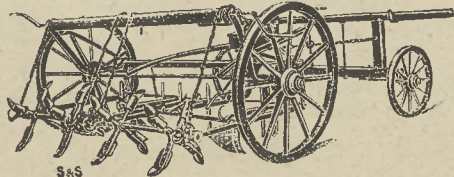
Burgonya

arató gépek
 válogató gépek
 mosó gépek
 hámozó gépek
 gőzölő gépek

„Simplex“

Főárjegyzék kívánatra ingyen.

Legjobb ajánlatok.

Továbbá ajánljuk régi különlegességeinket:

trágyaörlő malmok és trágyaszóró gépek kiválóan pontos munkateljesítéssel, még a legkisebb adagok elszórásánál is.

Schmidt & Spiegel gépgyár Halle a. S.
 Alapítva 1886. — Képviseletet keresünk.

Fajburgonyát 100 legjobb fajban;
erdei és sövény-csemetéket; diszfenyőket, sorfákat; gyümölcsfákat és vadonczokat.
Erdészeti, gazdasági, gyümölcs- és fűmagvakat legjobb minőségben szállít

FARAGÓ BÉLA

cs. és kir. udvari szállító

Zalaegerszegen.

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Polgár Sándor

m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerész

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Legelőnyösebben beszerezhetők orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök, gummiárak, Suspensorium, irrigator fecskeszők stb. legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has- és köldök-kötők. — Valódi francia különlegességek (ovszerek). Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (Fenti címre ugyelni tessék.)

Utánzás ellen védve 16302. sz. a.

Gőzekék, uti mozdonyok, cséplőgépek hajtásához.

Felvilágosítás- és szakszerű utasítással szolgálunk. Szíves megkeresések: **Zentral-Direction der Österreichischen Berg- und Hüttenwerks-Gesellschaft Teschen, (Osztrák Szilézia)** vagy:

Az Osztrák Bánya- és Kohászati Társaság Magyarországi Képviseletéhez Budapesten, IX. kerület, Üllői-út 25. szám (Köztelék) földszint 3. szám

kéretnek.

Egy nagybirtokos se építsen addig, a mig az ALFA-lerakók és ALFA-pajták iránt magát nem tájékozta.

A német birodalmi gazdasági egyesület nagy ezüstérme. Elsőrendű bizonyítványok.

Árjegyzékek és költségelíránnyak ingyen. Ügyes képviselők kerestetnek.

Az Alfa lerakó-készülék egész szekérrakományokat, szalás takarmány és szalmás gabonát egy fogással vesz föl és raktároz be és gyors és biztos betakarítást tesz lehetővé. Nagy megtakarítások. Különösen előnyös a tehénistállók fölött lévő padlásoknál.

Az Alfa-pajták kitűnő pajták a lerakókkal kapcsolatosan. A legtökéletesebb térkihasználás, legkisebb befödött terület. Ha a pajta nagy köbtartalma, akkor a lerakó-szerkezettel együtt olcsóbb, mint a közönséges pajták.

Alfa-Werk München-Gauting G. m. b. H., München 27.

MASTINI!

Doktor Trnkóczy krajnai hízaló védőzere a kereskedőnél valódi állapotban csakis a **MASTINI** név alatt kapható. Óvatos földművelők minden gazdasági marhának az abrakba adják. Kiállításokon nyert legmagasb kitüntetések valamint ezzer meg ezer elismertéssel, legjobban bizonyították az ezen szerrel elért, mégis első eredményeket. Gyári raktár: győgyesrécs Trnkóczy, Laibach. 5 csomagos postaszállítmány 2.70 K

Magyar tenyészbika-eladás.

Gróf Draskovich Iván ur többszörösen kitüntetett, a mult évi pécsi országos kiállításon is első bikadíjat nyert magyar tör seulya tenyészteéből 1 drb 3 1/2 éves, 6 drb 3 éves, 15 drb 2 éves tenyészbika eladó. Az eladást Mátyus Samu uradalmi kasznár eszközli Ba ranya-Sellyén, posta, távirtda, vasut helyben.

GAZDÁK figyelmébe!

= 50% =

olcsóbb,

M. kir. szabad. 12321-900 A. 905.

mint bármely más világító anyag a

pyroleum

világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakob

BUDAPEST,

IX. ker., Közraktár-utca 28.

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁK

valamint **répaszelet, erőtakarmányok**
a legolcsóbb napi árakon a

Mezőgazdasági Áruhitelbank R.-T. Budapest, V., Báthory-u. 5.
szerezhetők be.

NOVÁK ÉS JAHN

gép-, réz- és fémárugyár, kazánkovács-műhely

PRÁGA-BUBNA.

Legrégibb különlegességi cég Magyarország és Ausztriában

gazd. szeszgyárak,
sajtolt élesztő gyárak, szeszfinomítók

berendezésére és átalakítására.

Egyedüli felállítási jog Magyarország és Ausztriára nézve a
folytatólagos destilláló-rektifikáló készüléknek
E. BARBET Páris, rendszere és szabadalma alapján.

Henczepárlók, szabadalmazott előzefrésző- és hűtő-kádak,
mosógépek, malátazúzó, szivattyúk, transmissiók és
tartányok, stb.

Gőzkazánok és gőzgépek minden rendszerben és nagyságban.

Minden a legjobbnak bizonyult
szerkezetben és szolid kivitelben.

Cervek és költségvetések és bármilyen előmunkálatok elkészítése.

450 szeszgyárnál több berendezve!

1904-iki szeszkiállításon Bécsben: legmagasabb kitüntetés
„GRAND PRIX!“

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a

KÁLI,

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi.

Különösen sok kálira van szükségük

a **kapásnövényeknek, herféléknek és réteknek,**
ugy az **árpának és szőlőnek.** Különösen szegények
káliban a **homok- és tőzeg-talajok** és feltétlen szüksé-
ges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a
phosphorsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmé-
nyek közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés el-
érését. A mi viszonyaink között leginkább a 40% **kálisó** bir
jelentőséggel, miután abban a tiszta kálit, vagyis a kiló szá-
zalékát a kisebb szállítási költség miatt legolcsóbban vásárol-
hatjuk. — A kálitrágyák alkalmazásáról a **Kálisyndikátus**
mezőgazdasági tájékoztató irodája: **Budapest, IX.,**
Üllői-ut 25. sz. (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség
nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó
szakmunkákat **díjtalanul** rendelkezésükre bocsájtja.

Takarmány és szalma eladás.

Főméltóságú herceg Esterházy Miklós ur hitbizomá-
nyához tartozó ozorai uradalomban, préseletlen állapotban
lévő takarmány és szalmafélék eladás tárgyát képezik:

Kecsegei majorban: 150·64 mm. moharszéna, 11·59 mm.
polyva.

Csollánosi majorban: 477·44 mm. őszi szalma, 131·11
mm. tavaszi szalma.

Fornádi majorban: 63·95 mm. széna, 163·46 mm. őszi
szalma, 13·13 mm. repceszalma, 48·49 mm. tavaszi szalma,
4·28 mm. polyva.

Magyar-Keszii majorban: 179·62 mm. zabosbüköny-
széna, 49·47 mm. őszi szalma, 27·61 mm. repceszalma,
134·73 mm. tavaszi szalma, 9 mm. polyva.

Tothii majorban: 622·64 mm. őszi szalma, 83·15 mm.
repceszalma, 27·08 mm. polyva.

Maisai majorban: 388·57 mm. széna, 572·37 mm. őszi
szalma, 75·15 mm. repceszalma 266·62 mm. tavaszi szalma.

Sághi majorban: 462·13 mm. zabosbükönyszéna, 279·50
mm. tavaszi szalma.

Döbrentei majorban: 67·59 mm. tavaszi szalma.

Takarmány és szalmafélék préseletlen állapotban, ne-
vezett majorokban adatnak át, vételi ajánlatok az össz-
mennyiségre vagy részenként is „Az Esterházy hercegi
javak jószágigazgatóságához“ Esterházára nyújtandók be.

Tolna-Tamási, 1908. január 31.

Hercege Esterházy

Ozorai kerületi tisztartósága.

STRUBE-féle

tavaszi buza-vetőmag,

míg a készlet tart, kapható mm.-ként per **30.**
korona, zsák nélkül nagytapolesányi állomásra
szállítva a **nagyméltóságú báró Stummer**
Ágost uradalmi főintézőségénél Tavar-
nok, u. p. Nagytapolcsány.

Mindenféle

Szivattyúk

házi és nyilvános használatra, gyárépítkezések és ipari célokra.

Vas- és ólomcsövek bármely nagyságban.
ISTÁLLÓ-VEZETÉKEK.

Mérlegek

legújabb és javított rendszerűek.

Szivattyúk és Mérlegek
tejgazdasági üzemekre kaphatók:

W. GARVENS

Központi és **Garvenswerke** Bécs II.,
főiroda: **Handelsquai 130.**
Mintatelep: **Wien I. Schwarzenberg-Strasse 6.**

Kizárólag fajtisztá őszi szedésű, tehát fagymentes, továbbá jégverés-mentes anyagot ajánlok vételre!!!
Készlet gyökeres csak 120.000. Árjegyzék bárkinek kívánatra küldetik bérmentve! Sima készlet 3 millió.
Kivonat MICHL ISTVÁN tata-tóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
	frt		frt	
BORFAJ:				
Budai zöld fehér	—	—	—	—
Burgundi fehér	—	—	—	—
Erdei (fehér bakar)	—	—	—	—
Erdélyi leányka	—	—	—	—
Ezerjő 2 éves	3.	25.	—	—
Fehér Bogdányi dinka	—	—	—	—
Furmint	—	—	—	—
Hárslevelű val. Hegyaljai	—	—	—	—
Járdovány	—	—	—	—
Juhfarkok	—	—	—	—
Mézes 1 éves fehér	2.	18.	—	—
Mirkovácsi	—	—	—	—
Mustos Kadarka	—	—	—	—
Olasz rizling	—	—	—	—
Rajnai Rizling	—	—	—	—
Rakk	—	—	—	—
Sárleher	—	—	—	—
Sauwignon	—	—	—	—
Semillon	—	—	—	—
Szerémi zöld 1 éves	2.	18.	—	—
Szlankamenka	—	—	—	—
Zöld Sylváni 1 éves	2.	18.	—	—
Bogdányi dinka piros	—	—	—	—
Kövidinka	—	—	—	—
Szlankamenka piros	—	—	—	—
Tramini	—	—	—	—
Vetelíni	—	—	—	—
Vörös dinka	—	—	—	—
Alicante bouc et fekete	—	—	—	—
Aramon	2.20	20.	—	—
Carbenet	—	—	—	—
Kadarka nemes 2 éves	—	—	—	—

A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
	frt		frt	
Merlott fekete	—	—	—	—
Nagy Burgundi 2 éves	2.20	20.	—	—
Oportó	—	—	—	—
Othelló	—	—	—	—
Vegyes borfaj 2 éves	2.	18.	—	—
CSEMEGEFAJ:				
Chass. blanc, croquant fehér	—	—	—	—
„ corneille blanc	—	—	—	—
„ Fontainebleau	—	—	—	—
„ muse, Gama Drome	—	—	—	—
„ musc. d'St. Fiacre	—	—	—	—
„ de Nantes	—	—	—	—
„ Napoleon	—	—	—	—
„ Vibert	—	—	—	—
„ Fontain rouse v. piros	—	—	—	—
„ rouge s.	—	—	—	—
„ Imperial rouge	—	—	—	—
„ Negropont	—	—	—	—
„ Ronsard vil.	—	—	—	—
„ tokay angevine v.	—	—	—	—
„ rouge croquant s.	—	—	—	—
Muscat Alexander fehér	—	—	—	—
„ Caminada	—	—	—	—
„ candia	—	—	—	—
„ croquant	—	—	—	—
„ dr. Rob. Hogg	—	—	—	—
„ Escholata sup.	—	—	—	—
„ Lahnes Perfect.	—	—	—	—
„ Lunel	—	—	—	—
„ Ottonel	—	—	—	—
„ Pansée	—	—	—	—
„ di Corail vil. piros	—	—	—	—
„ frontignen rouge sötétpir.	—	—	—	—

A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
	frt		frt	
Muscat Hamburg fekete	—	—	—	—
„ Madersfield c.	—	—	—	—
Augustana fehér	—	—	—	—
Calábriai	—	—	—	—
Csaba gyöngye 10 db st. 2.50 frt	—	—	—	—
Damaskusi fehér	—	—	—	—
Ezredéves emlék	—	—	—	—
Ferdinand Lesseps	—	—	—	—
Genauí óriás	—	—	—	—
Kecskecses	—	—	—	—
Kossuth Lajos	—	—	—	—
Madelaine angevine	—	—	—	—
„ royal	—	—	—	—
Malaga	—	—	—	—
Melinet (homok király)	—	—	—	—
Passatutti	—	—	—	—
Precoce de Malingre	—	—	—	—
Szemendriai	—	—	—	—
Bronners szőlő vil. piros	—	—	—	—
Kecskecses söt.	—	—	—	—
Malaga rosea vil.	—	—	—	—
Malakoff Ossum söt.	—	—	—	—
Rosa minna di Vacca	—	—	—	—
Dodrelábi fekete	—	—	—	—
Izabella	—	—	—	—
Malaga kék	—	—	—	—
Ökörszem	—	—	—	—
Olivette nouve	—	—	—	—
Trollingi	—	—	—	—
Vegy. csemege exquisit fajok 5 éves	5.	35.	—	—
„ kiváló jó 4 éves	4.	25.	—	—
„ chasselas fajok	—	—	—	—
Rip. portalis I. oszt.	—	—	—	—

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megteríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendők, melyért csupán saját kiadásaim számítom fel. A vevők fajtiszták, szokványminőségűek, peronospora, oidium és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/3 előleget kérek. — Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet“ nyert. — Több ezer elismerővel tanuskodik, többek közt állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

Vétel és kölesön, új és egyszer használt

ZSÁK PONYVA

mag-gabona-burgonya-faszén-gyapju- kazal-repeze-behordási-rostaalj-wagron-

Szőlőkötöző fonal, csomagoló vászon, kötelek, zsák-zsinegek, lópokrócok, HUNGARIA kettős kézi kévekötelek favéggel.

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10.

Zsák- és ponyvagyar, kölesöntézet. Vétel, eladás és cserélés.

Sürgőnyczim: **NAGELA BUDAPEST.** Vidéki telefon: 35-92.

ACZÉL EKÉK.

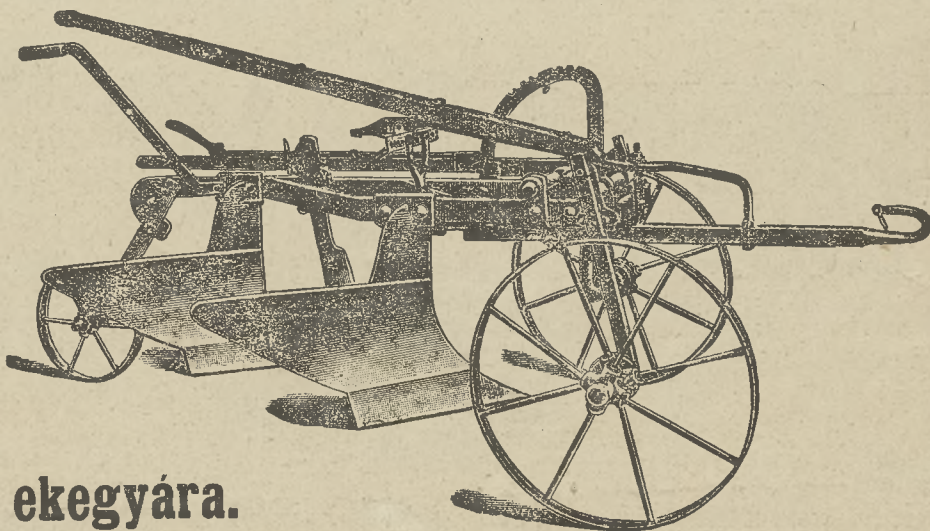
Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélanyagból, pánczél aczél kormányokkal, tégely-aczélból készült ekefejvel

egy-egy- és többvasu ekéimet,

valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

Bächer Rudolf kizárólagos ekegyára.

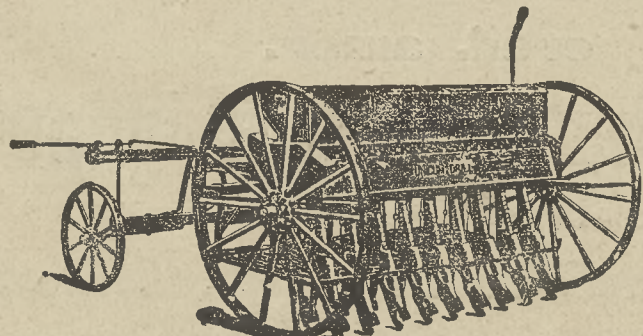
Magyarországi vezérképviselő **SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.**

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az

„UNICUM DRILL“

vetőgépek iránt gazdatársainál. Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26.000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Gőzmívelés.

== Nagyobb területek szántását gőzekével ==

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigólozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak:

WOLFF ERNŐ gőzsántási vállalkozó
Budapest — Kelenföld.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöztetnek, sovány, úgy hizott állapotban **URL REZSŐ** sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Bórkocsis-utca 12.

Telefon: 97-05 internrbán. Felvilágosítással készséggel szolgál.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglaikat, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 84-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. **Levelezés magyar nyelven.**

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére
LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkás
95 szabadalom stb.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőz-utócsók, légszesz- és vízvezetők, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladákból nyert gázok értékesítését célzó készületek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvedelem előirányzatok gyorsan készítenek.

Legjobb minőségű kőanyag-csövek raktáron.

A huszadik század

ÉPÍTŐ ANYAG-a

a cementhomok, cementkavics, cementbánya, törmeléktégla, cserép, üregtömbépítési kő, homok és kavics mint

HOLT TŐKE

hever sok helyen értékesítés nélkül, holott egyszerű gépekkel könnyű szerrel

PÉNZZÉ TEHETŐ.

Kérjen ingyen és bérmentve prospektust és mintákat téglá, üregtömb és tetőcserepet és küldjön bérmentve 20 kilogrammot a nyersanyagból (homok v. kavics) költségmentes próbagyártáshoz.

Fali téglá előállítási költség 1000 drb ... .. K 20.-
Hornyolt cserép előállítási költség 1000 drb ... .. „ 42.-
Üregtömb 1000 téglába átszámítva ... .. „ 17.-

Képviselő
kerestetik.

BÜSCHITZ MÓR KOMÁROM
Stlube Henrik, Weida, szakgépgyár vezérképviselője.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
magyarországi igazgatósága Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

A takarmányhiány leküzdésére

ajánlja a nagy munkaképességű

„OHIO“ eredeti amerikai

tengeriszár-tépőgépet,

a mely egyszersmind szalma szecskázására és zöldtakarmány aprítására is használható, valamint a nagy munkaképességű

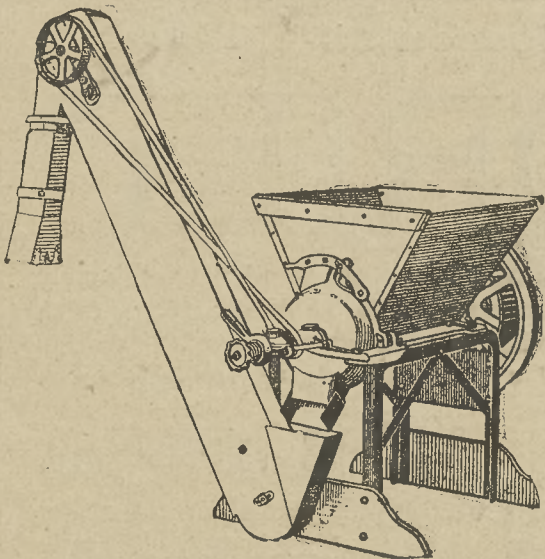
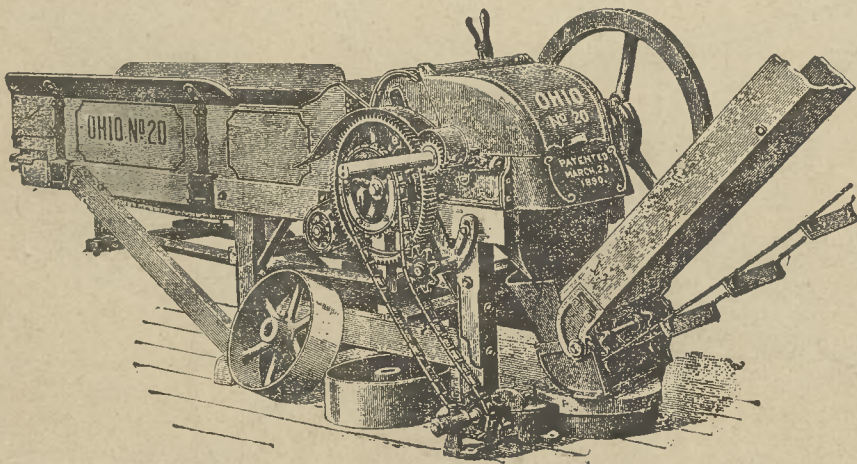
„International“

ered. amer.

csövestengeri-darálógépet,

a melylyel az összes szemes takarmányfélék darálhatók.

„Ohio“ eredeti amerikai tengeriszár-tépőgép
egyszersmind zöldtakarmányaprító- és szecskázó-gép.

„International“ csövestengeri-darálógép.

Mindkét gépnek óriási a munkaképessége.